

CURIERUL JUDICIAR

REVISTĂ DE DOCTRINĂ-JURISPRUDENȚĂ-LEGIȘLAȚIUNE-ECONOMIE POLITICĂ-FINANȚE-SOCIOLOGIE

DIRECTOR :

FONDATOR :
ION S. CODREANU
Avocat

I. GR. PERIȚEANU
fost Ministru, Avocat
Președintele Uniunii avocaților din România

PRIM REDACTOR :
ALEXANDRU VELESCU
Doctor în Drept, Avocat

COMITETUL DE REDACȚIE :

Traian Alexandrescu, fost decan al Baroului de Ilfov Avocat; **Alexandru Cerban**, Profesor Universitar, Avocat
Iosef Gh. Cohen, Consilier la Consiliul Legislativ, Avocat; **N. Jac Constantinescu**, Președinte la C. de Apel București
E. Cristoforeanu, Dr. în Drept dela Roma, Avocat; **Radu Dimiu**, Magistrat la Trib. Ilfov; **Vintilă Dongoroz**, Conferențiar universitar, Avocat; **D. Gălășescu Pyk**, Profesor Universitar, Avocat; **C. Sipsom**, Profesor Universitar;
C. A. Stoeanovici, Conf. univ. Membru al Consiliului Legislativ; **Gr. L. Trancu-Iași**, fost Ministru, Avocat;
Hariton Udrea, Judecător Trib. Ilfov și **Petre Vasilescu**, Profesor Univesitar.

SECRETARI DE REDACȚIE :

E. C. Decusară Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare; **Ionel I. Codreanu**, Doctor în drept din Paris, Avocat;

SUMAR

— *Noua constituție polonă din 1935 în raport cu constituția română*, (urmare), de D. G. Maxim, fost președinte la Curtea de Apel.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

— Inalta Curte de Casație și Justiție s. II: *Aneta Oancea, recurs penal* (Inculpat, Cauțiune. Depunerea ei de către altă persoană. Condamnare. Neprezentarea inculpatului la executarea pedepsei din cauza decesului său. Cauțiunea nu poate fi dobândită de Stat);

— Idem s. III: *C. Curtovici cu Ministerul comunicațiilor* (Legea contabilității publice. Scrișori de valoare. Sunt considerate bani publici. Diriginte poștal. Dacă este responsabil de deficitul constatat la casieria oficiului când provine din lipsa de supraveghere și control a casierului);

— Idem, idem: *Banca de Scont a României cu Ministerul Muncii* (Muncă. Reglementarea ei. Legea repausului duminical din 1925 nu a reglementat decât fixarea orelor de deschidere și închidere ale întreprinderilor comerciale, iar nu durata muncii. Deciziune ministerială fără avizul consiliului superior al muncii. Ilegală);

— Idem, idem: *Ministerul Agriculturii cu Alexandrina Poștea* (Codul silvic. Pădure moșnenească. Împărțită între moșneni. Exploatare. Ea nu se poate face decât constituindu-se moșnenii din nou în obște);

— Judecătoria de ocol Darabani: *Marghioala I. Falat cu G. Pintilie* (Vânzare Contract nenumit. Preț. Rentă viageră), cu o notă de Ștefan Scriban, avocat.

JURISPRUDENȚA STREINĂ

— Casația franceză civ. (Ultra-petita. Primă instanță. Cu noaștere de către judecătorul de apel. Menținerea deciziunii. Recurs în casație. Admisibilitate);

— Idem s. crim. (Lucru judecat. Autoritatea lucrului judecat în penal asupra civilului. Dispositiv. Motive. Susținere indispensabilă. Materie criminală. Hotărîre de condamnare. Urmărire posterioară. Calificare diferită, fapte distincte. Abuz de încredere. Fals);

— Curtea de Apel Nîmes (Automobil. Accident. Noțiunea riscurilor și pazei. Conducător în stare de încetare de plăți. Lichidator judiciar pretins pasnic. Greșala nestabilită față de lichidator. Lichidatorul unic responsabil);

— Tribunalul civ. Seine s. II (Contract de închiriere. Drept comun. Obligațiunile locatorului. Întreținerea lucrului închiriat. Pierdere a lucrului închiriat. Deteriorare. Reparațiuni imposibile. Forță majoră).

NOUA CONSTITUȚIE POLONĂ DIN 1935 ÎN RAPORT CU CONSTITUȚIA ROMÂNĂ

„Președintele Republicii trebuie nu numai să prezideze serbările naționale, dar de asemenea și viața solidară a națiunii și a Statului.”

Profesorul Makowski

II

Sumar : 70. Legislația. Egalitate după Constituția polonă între legile votate de Dietă și Senat cu Decretele Șefului statului, bazate pe Constituție. Structura sui-generis a legislației polone. Atribuțiunile legislative ale Șefului statului polon. Promulgare de decrete prin lege și cele din inițiativa proprie. Acordurile cu statele străine. Atribuțiunile sub acest raport ale Regelui României. Deosebiri dintre ambele Constituțiuni polonă și română. 80. Antinomie între diferitele texte constituționale polone referitoare la atribuțiunea legislativă a Șefului statului. Alin. 2 al art. 57 din statutul polon, măsură excepțională. Sistemul constituțional român în privința alcătuirii legilor. Sancționarea regală. 90. Rolul legislativ al Senatului polon. Incercări ale statutului polon de împăcare a vederilor diferite ale Dietei și Senatului sub raportul legislativ. Sistemul constituțional român. 100. În desacord cu Constituția polonă ce admite irevocabilitatea legilor regulat promulgate, sistemul român admite judecata constituționalității legilor de Curtea de casație, în secțiuni unite. Înstituirea controlului constituțional este preferabil. Părerea d-lui Viforeanu. Folioasele controlului judiciar. Obiecțiunile aduse. Sistemul preventiv pentru înămurarea neconstituționalității legilor. Sistemul preventiv propus de d. Viforeanu. Inconveniente. 110. Bugetul. Dispozițiuni pentru votarea bugetului în timp util. Dieta și Senatul votează bugetul după statutul polon, iar după cel român votarea se face de Adunarea deputaților. 120. Administrația: diviziuni în voivode, districte și comune. Uniuni administrative autonome de drept public. Descentralizarea administrativă și reprezentarea minorității după statutul român. Corpuri autonome economice și Camera economică superioară în Polonia. Armonia dintre factorii productivi, dintre capital și muncă după statutul român, cât și asigurarea muncitorilor. Munca obligatorie. Netrecerea ei în ambele Constituțiuni. Părerea lui Disescu în Constituanta. Sancțiuni dacă munca nu este în armonie cu interesele generale după statutul polon. 130. Controlul Curții de conturi după ambele statute. Deosebiri între ele sub raportul închiderii conturilor statului, care se face în Polonia de ambele Adunări, și după statutul român numai de Cameră. 140. Deosebire între ele în ce privește modul de revizuire a Constituției. Sistemul statutului român este mai complex.

70. Examinarea măsurilor privitoare la legislația polonă ne determină a constata aceeași tendință a Constituanțului polon în preponderența ce se acordă șefului statu-

lui. Și, totuși, din tot complexul dispozițiilor ce măresc atribuțiunile șefului statului reiese că ele nu sunt în desacord și nu stânenesc mersul progresiv al țării, că, ele au fost provocate de rațiuni de stat, în interesul echilibrului politic, ținându-se seamă că restaurarea și puțința de organizare a avut loc deabea după ultimul război. O dezvoltare mai liberală a instituțiilor și democratizarea lor, urmează treptat după cum dovedește modul înțelept al conducătorilor țării în deslegarea importanțelor evenimente actuale.

Pornit dela această tendință a supremației șefului statului, autoritatea dominantă în stat, Constiuantul polon pune pe picior de egalitate legile propriu zise, voate de Dietă și Senat, confirmate de șeful statului ca fiind conforme cu Constituția și publicate în „Jurnalul legilor”, cu decretul aceluiaș șef de stat, bazate pe Constituție, promulgate și dispuse în măsura prescrisă de anumite texte, și iarăși publicate în „Jurnalul legilor”. Articolul 57 din Constituția polonă prevede în mod formal puterea de lege a decretelor Președintelui Republicii, care trebuie să se bazeze pe textul constituțional respectiv.

După cum am arătat, întregul sistem al legislației după Constituția polonă are o structură *sui generis*, bazată pe încrederea nemărginită ce se pune în rolul șefului statului, care, are o prerogativă, rar întâlnită în alte Constituțiuni, ca, pe lângă rolul de arbitru al Puterilor statului, să reglementeze în domeniul legislativ, în mod egal, prin decret, orice chestiuni în privința căror Constituția sau legile cer promulgarea unor legi pentru rezolvarea lor. Alin. 2 al art. 57 este categoric.

Examinând în detalii atribuțiunile legislative ale șefului statului polon, observăm, în principiu, că el poate fi autorizat, *prin lege*, de a promulga decrete în anumite termene și limite. Atare autorizare nu poate avea loc privitor la modificarea Constituției.

Șeful statului polon poate în orice timp și fără *nicio restricțiune* să promulge decrete privitoare la următoarele :

a) Cele ce privesc organizarea guvernului, comanda supremă a forțelor armate și organizarea administrației statului sau a le schimba și abroga.

b) Din inițiativa proprie, șeful statului poate da decrete în timpul dizolvării Dietei, dacă trebuințele statului cer, afară de unele chestiuni. ¹⁾

c) În timp de război are puterea de a promulga, fără autorizarea Camerelor legislative, decrete în domeniul legislației statului, afară de cea ce privește modificarea Constituției, și alte anumite măsuri privitoare la Camerele legislative (art. 79 alin. 2). Această ultimă prerogativă excepțională este de acord cu principiile de organizare ale statului, după care datoria supremă a șefului statului este de a privilegia interesele generale și capacitatea apărării sale. Dându-i-se deci o atare însărcinare, trebuia să i se pună la dispoziție și mijloacele necesare în realizarea acestei importante sarcini. Grija dominantă a autorilor Constituției polone se razimă în rațiunea de stat, stăruința de a fi pregătiți în apărarea statului în orice moment, în împrejurări grele, în caz de pericol.

d) În cazuri urgente Șeful statului polon poate, mai înainte de ratificarea Corpurilor legiuitoare, și după

propunerea Consiliului de Miniștri, să declare executorii, *provizor*, Acordurile comerciale sau vamale, încheiate cu alte state, acte, ce ar îngreuna în mod permanent Tezaurului statului, ar conținea obligația impunerii de noi sarcini cetățenilor sau ar atrage schimbarea frontierelor statului.

Toate aceste acorduri pot fi *efectuate* numai cu consimțământul Camerilor legislative, exprimate sub formă de lege, după cum de asemenea numai prin acte legislative pot fi contractate împrumuturi de stat, înstreținerea bunurilor imobiliare ale statului, evaluate superior sumei de 100.000 zloți, impuneri de taxe sau sarcini publice, stabiliri de drepturi de vamă sau monopoluri, stabilire de sistem monetar sau acordarea garanției financiare a Tezaurului statului. Articolul 12 al Constituției prevede în princip, dreptul Șefului statului de a încheia acorduri, iar dispozițiile constituționale ulterioare precizează modul cum se exercită acest drept.

e) Șeful statului are dreptul de a *ratifica* acordurile încheiate cu alte state după art. 12 alin. g. Totuși, în alin. 2 al art. 50 se admite alt sistem, prescriindu-se : „*Ratificarea* acordurilor internaționale, aparține *exclusiv* Guvernului”. Astfel, ni se pare că ar fi o antinomie între ambele texte.

Sub raportul atribuțiilor Suveranilor, textele constituționale polone se deosebesc de cele române, întrucât statutul român se ferește de a stipula vreo dispozițiune privitoare la decretele legi ce ar fi de atribuția Suveranului. I se acordă inițiativa spre a provoca măsuri legislative prin Reprezentarea națională, de a sancționa sau refuza sancționarea legilor, și, în fine, de a alcătui regulamente pentru executarea legilor existente, fără a le putea modifica, a le suspenda, sau a scuti pe cineva de executarea lor.

Cât despre Acordurile cu alte state găsim iarși deosebire între ambele Constituțiuni. Pe când după sistemul polon, potrivit prerogativelor unice ce se acordă șefului statului, i se dă drept de a încheia și ratifica atare acorduri, cu excepțiunea Convențiilor comerciale și vamale ce ating permanent tezaurul public, menționate mai sus, și pe care chiar le poate declara executorii, provizor, statutul român acordă Regelui dreptul de a încheia Convențiuni comerciale și alte asemenea cu statele streine; însă, pentru ca ele să aibă autoritatea îndatoritoare, trebuie mai întâi să fie supuse Puterii legiuitoare. Constituția română mai prevede că hotarele țării nu pot fi schimbate sau ratificate decât în virtutea unei legi.

80. Constiuantul polon, în constanta tendință de a nu aduce slăbirea autorității înalte a șefului statului, a întâmpinat dificultăți în stabilirea diviziunii atribuțiilor legislative acordate atât șefului suprem cât și Adunărilor legiuitoare.

Analiza detaliată a sistemului creat sub acest raport ne conduce la credința că există o antinomie în dispozițiunile constituționale referitoare la această materie. Și, în adevăr, pe când după unele articole se prevede autorizarea Șefului statului de către Corpurile legiuitoare de a promulga decret, cu putere de lege, în anumite limite, cât și de a promulga decrete din propria inițiativă în perioada dizolvării Dietei sau în privința unor organizări importante ale statului (art. 55 alin. 2 și 56), astfel că după aceste dispozițiuni s'ar părea că dreptul de legiferare al șefului statului este *mărginit*, întâlnim în Constituțiune ultima dispozițiune a paragrafului privitor la legislațiune, după care i se acordă atribuțiunea legislativă *nemărginită*, ce am semnalat, de a reglementa, în domeniul legislațiunei, în

¹⁾ Șeful statului n'are drept a promulga decrete de ordin legislativ când este vorba de: modificarea Constituției, bugetul, impozite și monopoluri, sistemul monetar, împrumuturi de stat și înstrăinarea sau însărcinarea bunurilor imobile ale statului, evaluate peste 100.000 de zloți.

mod egal cu Adunările legiuitoare, orice chestiuni în privința căror Constituțiunea sau legea cer promulgarea unor legi pentru rezolvarea lor. (Alin. 2 art. 57).

Neapărat că iluștrii juriști polonezi, cari, și în Cooperația juridică internațională dau un concurs eficace, în interpretarea textelor de care ne ocupăm, au stabilit adevăratul spirit în care ele sunt alcătuite, punându-le deci în armonie.

Constituția română prevede măsuri mai simple în ce privește alcătuirea legilor. Ele cer învoirea acelor trei ramuri ale puterii legiuitoare: Regele, Camera și Senatul. Legile se votează de Adunările legiuitoare, se sancționează de Rege, care, după cum am arătat, numai în lipsa Reprezentațiunii naționale, în împrejurări extraordinare, și nu în baza unui text constituțional, ci în baza „dreptului de necesitate”, poate lua măsuri necesare pentru salvarea și ocrotirea intereselor statului. 1

9°. Proiectele de lege adoptate de Dietă sunt supuse examenului Senatului, care, dacă le respinge sau introduce în ele modificări sunt considerate ca adoptate, în cazul când Dieta examinând zisele schimbări nu le respinge cu majoritate de trei cincimi a voturilor.

Șeful statului poate, în interval de 30 de zile, după ce a primit proiectul de lege, să-l restituie Dietei, cu cerere de a-l examina din nou; și, dacă Camera legislativă îl adoptă și de astă dată, cu majoritate, fără să-i aducă modificări, șeful statului confirmă validitatea legii, dispunându-i publicarea.

Constituția română precizează votarea regulată articol cu articol al proiectelor de lege de către Adunările legiuitoare, hotărînd fiecare corp separat, afară de cazurile vacanței Tronului sau alegeri de mari ierarhi bisericești, când ambele corpuri se întrunesc într-o singură Adunare spre a-și îndeplini rolul. Regele sancționează legile și poate refuza sancțiunea lor.

Din comparațiunea textelor ambelor Constituțiuni reiese aproape în ce privește rolul decisiv al Șefului statului în confirmarea proiectelor de lege votate de Adunări. Proiectul nesancționat n'are validitate. Statutul polon, în deosebire de cel român, în mod practic, prevede încercări spre a se ajunge la o soluțiune care să împace vederile ambilor factori legislativi, măsură ce ni se pare interesantă.

10°. Prima măsură din paragraful privitor la legislațiune din statutul polon prescrie ca dogmă, indispensabilă în orice stat modern, și care de altminterlea n'are trebuință de a fi scrisă că „nici un act legislativ nu poate fi contrar Constituției”. Și interesul ce-l pune constituentul polon din acest punct de vedere se manifestă prin repetarea ulterioară a acestui comandament, prescriind îndatorirea șefului statului de a confirma validarea legilor conforme Constituției. Dacă ținem seamă că se admite sistemul irevocabilității legilor regulat promulgate și prohibițiunea formală a justiției de a verifica zisa constituționalitate, ne putem da seamă de interesul ce-l pune Constituantul polon ca să nu se îndeplinească toate formele unor legi, care, în realitate, ar fi neconstituționale. Tot în același scop se prevede facultatea ce are Șeful statului de a invita Corpurile legiuitoare să delibereze și să revizuiască din nou proiectele de lege.

Intru cât după sistemul Constituției române se dă în competența instanței supreme în secțiuni-unite judecata constituționalității legilor, în desaccord cu principiul opus al Constituției polone, după care rămân definitive și irevocabile legile regulat promulgate, găsim necesar, cu ocaziunea discuțiunii legislațiunii, de a insista

asupra problemei și-a verifica care din cele două sisteme este preferabil.

Sub acest raport suntem ușurați, în revolvirea problemei, analizând documentatul studiu al d-lui C. A. Viforeanu, care, în examinarea sistemului român, pe lângă un detaliat istoric al dreptului comparat în această materie, expune vechea jurisprudență română. Fiind în impas, față cu lacuna legislațiunii, judecătorii de la toate instanțele au avut sub vechiul regim curajul de a-și afirma dreptul de control constituțional, sugerând chiar atare control Constituantului actual, care, l'a înscris în noua Constituțiune. 2)

Alătura cu acest distins jurist, cu toate obiecțiunile făcute, socotim că instituirea unui control constituțional este absolut necesar, întru cât deși este presupus că legile făurite de factori competenți sunt în acord cu dispozițiunile constituționale și că deci n'ar fi trebuința unui control, totuși, pentru că se pot ivi erori, mai ales când interese importante sunt în joc, pentru ca principiul armoniei ce trebuie să existe între legi și Constituție, să fie efectiv și să nu se prezinte numai ca un comandament moral, trebuie să fie protejată constituționalitatea prin control, prin verificarea legii bănuită că infrânge o dispozițiune constituțională. Un iscusit senator, regretatul Gr. Procopiu a spus în Constituantă: „Printr'o eroare, căci nu trebuie să punem principiul ca o bănuială, că ar putea să existe contradicție dntro lege și Constituție”. 3)

Dacă se ține seamă de cuprinsul variat ce trebuie să-l aibă legislața, față cu problemele noi ce se ivesc zilnic în raport cu împrejurările vieții sociale, ajungem la concluziunea că oricât s'ar pune preț pe contribuțiunea energică și virtuțile personale ale legiuitorilor, se pot ivi nedumeriri, mai ales că de ordinul legile se alcătuiesc în pripă, interese urgente și multiple fiind în joc.

Odată admisă ideea controlului, suntem de părere că în raport cu diferitele sisteme ce se propun, în exercițiul acestui control, și oricât ar fi de criticat, sistemul controlului judiciar este preferabil. Sunt interesante discuțiunile ce au urmat în Adunările constituante din acest punct de vedere și înălțimile de vederi de care au fost pătrunși oratorii, din care pe cea mai mare parte trebuie să-i regretăm, fiind săvârșiți din viață, atât de timpuriu.

„Cel mai justificat control constituțional, spune d. Viforeanu în articolul citat, este acel al judecătorilor, exercitat pe cale de excepțiune, în cursul litigiului, după reclamația părții interesate, și concentrat în mâinile supremei instanțe, iar nu împărțit la toate instanțele judiciare, declarându-se legea găsită neconstituțională inaplicabilă pentru fiecare caz separat și nu *erga omnes*”. 4).

2) „Le Control constituțional des lois”, par C. A. Viforeanu, cat în „Bulletin de la Société de législation comparée roumaine-procureur général à la Haute Cour de Cassation, article publié en „Bulletin de la Société de législation comparée roumaine”, 1936, Cartea Românească, pag. 492.

3) Discursul lui Gr. Procopiu, în Senat, cu ocazia votării art. 103 din Constituție. În Adunările Constituante nici nu s'a pus în discuțiune controlul constituționalității legilor în principiu, fiind privit ca o măsură indispensabilă într'un stat modern. Constituțiunea României din 1923 adnotată de: „Lascarov Moldovanu și S. Ionescu”, pag. 385, Tipografia „Curierul judiciar”, 1925.

4) Articolul citat al d-lui Viforeanu, nota 3. Sunt de un deosebit interes discuțiunile urmate în Camerele constituante cu ocaziunea votării art. 103, privitor la controlul constituționalității legilor. Regretatul Discescu, a fost zelos apărător al în-găduirii tuturor instanțelor de a judeca atare constituționalitate și nu numai. Curtea de Casație. Vezi argumentele: Opera d-lor Moldovanu și Ionescu, citată la nota 3, pag. 389.

Se susține, totuși, că atare control judecătoresc atinge principiul separațiunii puterilor din stat, că nu respectă marele principiu al autorității legii și, în fine, că aduce jignire Parlamentului și șefului statului cari au luat parte în măsurile prescrise de statut, încât ar fi preferabil un control *preventiv*, care să înlătore zisele inconveniente.

D-l Viforeanu, menținând după părerea sa, controlul Casației, recunoaște necesitatea introducerii unui control preventiv, cu ocaziunea revizurii Constituției, susținând că: „Constituantul viitor ar putea suprima art. 103 din Constituție în sensul ca avizul Consiliului legislativ asupra chestiunii constituționalității să poată fi atacat de Guvern prin apel la Casație, într'un termen fix. Avizul Consiliului legislativ, ori care ar fi, trebuie să fie comunicat în acelaș timp cu textul proiectului, Parchetului general al Casației, în scop ca să poată de asemenea introduce apel privitor la chestiunea constituțională. Aceste apeluri vor fi judecate de Inalta Curte în secții-unite, în ședință publică, contradictor cu reprezentantul Guvernului și Procurorul general, iar deciziile Curței supreme să fie obligatorii și orice lege care i-ar fi contrară să n'aibă valoare de drept. Cât privește amendamentele să treacă prin aceeași filieră”. 5).

Dacă ținem seamă că în general cererile privitoare la neconstituționalitatea legilor sunt provocate, în conflicte private, de litiganți, de a căror drept de atac nu se face aluziune în sistemul preventiv propus, că, de multe ori forul suprem găsește neconstituționale chiar legi admise constituționale de Consiliul legislativ, ajungem la concluziunea că zisul sistem preventiv desființează dreptul natural de care se bucură justițiabilii — dreptul constituțional de petițiune — și, tocmai acest drept trebuie protejat, căci este cu puțință ca legile să atingă și drepturi personale.

În fine, socotim, că sistemul preventiv propus este complicat, introducând proceduri dificile și desbateri lungi chiar pentru amendamentele legilor, cari, în sistemul actual, se rezolv privitor la constituționalitatea lor, odată cu proiectul.

11°. Dispozițiunile bugetare ale noiei Constituțiuni polone sunt îndreptate cu simțul practic de a îndestula pe cât este cu puțință nevoile statului și a limita în acelaș timp cheltueli dezordonate sau inutile.

Principiul ordinii și al stabilității finanțelor țării a fost prima grijă a Constituantului polon. Spre a ajunge la acest scop, a luat o serie de dispozițiuni salutare, ce lipsesc în Constituția română, și cari sunt menite de a reglementa votarea bugetului în timp util și a înlătura astfel piedicile ce pot să se ivească în funcționarea serviciilor Statului.

Guvernul este îndatorat a prezenta bugetul Dietei, în timpul sesiunii, cel mai târziu cu patru luni înaintea anului bugetar, iar Dieta trebuie să-l examineze în termen de 90 zile dela depunerea proiectului de către guvern; și Senatul în termen de 20 zile de la expirarea termenului acordat Dietei. Dacă se ivesc modificări introduse de Senat, în termen de 10 zile Dieta trebuie să se pronunțe.

Și, în fine, spre a se înlătura orice obstacole, șeful statului are dreptul de a ordona publicarea bugetului fie în cazul în care Corpurile legiuitoare au examinat bugetul în termenele prescrise, fie că n'au terminat examinarea în sus zisele termene.

Cheltueli neprevăzute în buget nu pot fi votate și cele prevăzute nu pot fi mărite fără autorizarea Guvernului,

care, la rândul său, nu poate face cheltueli neprevăzute în lege, afară de cazuri de necesități de stat, cu îndatorirea de a aviza Dieta.

O lege anumită fixează bugetul țării după ambele Constituțiuni polonă și română, cu deosebire că el este votat după cea dintâi de ambele Adunări: Dieta și Senatul, pe când după cea a doua încheierea socotelilor și votarea bugetului se face de Adunarea deputaților.

Asemănare între ambele Constituțiuni găsim în privința măsurilor ce le prescriu pentru întâmpinarea nevoilor statului în caz de lipsă de buget. Dacă din cauza disolvărei Camerelor legislative, lipsește bugetul, guvernul polon are dreptul de a percepe veniturile și a consimți facerea cheltuelilor în limitele cheltuelilor anului precedent, până când se va putea întruni Dieta, regulă ce se aplică și în cazul când Dieta refuză bugetul, cu îndatorirea Guvernului de a prezenta un nou buget.

După textul român, în aceleași condițiuni, dacă nu se votează bugetul în timp util puterea executivă îndestulează serviciile publice.

Deși Constituția română nu prezintă un text formal privitor la inițiativa exclusivă a guvernului în ce privește legislația în materie bugetară, cum se prevede în textul polon, totuși aceeași măsură rezultă și după statutul român, dacă ne referim la toate dispozițiunile ce guvernează instituția bugetară.

11°. Administrația statului polon sub raportul teritorial este împărțită în regiuni administrative: *vovode*, determinate prin acte legislative, *districte* și *comune urbane și rurale*. Sfera de activitate a acestor diviziuni ca și cea a Administrației guvernamentale este organizată prin decretul Șefului statului.

Ziesle diviziuni administrative, potrivit trebuințelor locale și în interesul realizării problemelor ce trebuie rezolvite, pot forma uniuni administrative *autonome*, cu drept, în limitele prescrise de lege, să decreteze dispozițiuni obligatorii în localitatea lor, regule ce trebuie aprobate de autoritatea superioară și cu puțință de a li se acorda personalitate de drept public.

Aceste instituțiuni autonome pot să se grupeze în uniuni, în scopul îndeplinirii unor anumite acte, fiind sub controlul Guvernului, prin organele sale.

Instituțiunile județene și comunale, după statutul român, sunt determinate de lege, având de bază *descentralizarea administrativă*, iar membrii Consiliului județean și comunal sunt aleși cu *reprezentarea minorității*, cu membri de drept și cooptați, între cari pot fi și *femei majore*. 6)

Este de observat tendința ambelor Constituțiuni de a asigura autonomia regională, introdusă în interesul unei bune administrațiuni, instituțiunile fiind supuse controlului Guvernului, dar fără intervenția sa directă în chestiunile ce interesează populația. Ambele statute polon și român, în termeni diferiți, prescriu acelaș principiu, admis de toate statele civilizate. Sub regimul descentralizator, când se găsesc administratori iubitori de binele public, înfloresc orașe, progresează țările.

Textul statutului polon cuprinde încă dispozițiuni

6) Intru cât prin art. 4 al legii electorale din 1926, consilierii aleși ai comunelor au dreptul de a alege un senator, în fiecare circumscripție electorală, și cum legea posteroară din 1929, care investeste pe femeii cu demnitatea de consiliere comunală, nu le îngrădește dreptul ce s'a acordat anterior în 1926 consilierilor în genere de a lua parte în această calitate la alegerile pentru Senat, socotim că și Consilierile comunale se pot bucura de acest drept de *alegere senatorială*, ce li s'a acordat în 1929, nefiind limitat dreptul lor la participarea administrației. A se vedea articolul nostru: *Dreptul de vot pentru Senat al Consilierelor comunale*, *Adevărul*, din 27 Iunie 1931.

importante privitoare la constituirea de *corpuri autonome economice*, cuprinzând Camerele: de agricultură, industrie și comerț, meșteșuguri, muncă, profesii liberale și alte asociațiuni de drept public, camere, care, prin lege, se pot grupa în uniuni, cu drept de personalitate de drept public.

Se mai prevede crearea unei *Camere economice superioare*, menită a delibera asupra problemelor ce privesc totalitatea vieții economice, a se pronunța asupra proiectelor de legi relative la economia națională cât și a pune în armonie inițiativele diverselor ramuri ale economiei naționale.

Constituantul român prin o dispoziție generală tinde să stabilească armonia dintre toți factorii productivi, dintre muncă și capital, acordându-le o egală ocrotire, și dând facultate statului de a interveni prin legi în raporturile dintre acești factori spre a preveni conflicte economice sau sociale. Față cu numeroasele probleme ce se ivesc sub raportul economic, statutul român prin termenii săi generali, lasă în sarcina organelor statului rezolvirea lor, având însă grija de a impune legiuitorului ordinar *asigurarea socială a muncitorilor*, în caz de boală, accidente și altele, asigurare despre care nu se vorbește în statutul polon.

Dacă ambele Constituțiuni prevăd apărarea sau prorogarea muncii, nici una din ele nu prevăd obligativitatea ei. Chestiunea a fost discutată de Senatul român, cu ocazia votării Constituției și după diferite argumente s'a înlăturat obligativitatea muncii. „Ca munca să fie obligatorie în mod excepțional, cum este serviciul militar, a spus regretatul Dissescu; aceasta admit, dar a pune în Constituțiune că munca este obligatorie, aceasta ar însemna ca să facem din ceva excepțional o regulă de drept comun. Nu intră în principiile partidului liberal, pe bazele dogmatice ce le avem, să facem munca obligatorie” 7).

Chestiunea este de actualitate, întrucât în proiectele legislative ale guvernului român, s'a înscris munca obligatorie pentru anumite persoane și dela anumită vârstă.

Din cele relatate, rezultă că ambele statute, polon și român, inspirate de necesitățile sociale, dovedite după răboiul mondial, cu drept cuvânt au acordat statelor un rol activ în îmbunătățirea și ținerea echilibrului vieții sociale, dându-le puțința de a soluționa prin legi diferitele probleme ce se ridică în toate ramurile de activitate, mai ales în ce privește munca. Profesorul Makowski spune: „sistemul autonomiei în general și al celei economice în particular, a fost considerat de constituantul polon ca una din principalele instituțiuni ale statului. Și, cu drept cuvânt, constituția nu prevede forma și raza de acțiune ale organelor autonome; aceasta este rezervată experienței. Aparține legilor ordinare de a reglementa progresiv aceste probleme pe măsura rolului social ce va exercita această autonomie 8). Constituția română se mărginește a da îndrumări legiuitorilor viitori în materie economică și socială. Ambele Constituțiuni asigură libertatea muncii, despre care statutul polon spune că: „este baza dezvoltării republicei”. Atare muncă după textul polon trebuie să fie în armonie cu interesele generale și dacă este contrară lor, scopului urmărit de stat, acesta are dreptul de constrângere, chiar dacă o atare activitate și-ar găsi apărarea într'un text legal. Această ultimă dispozițiune presu-

pune ipoteza dezacordului dintre măsurile unei legi și interesele superioare ale țării, ceea ce cu greu s'ar putea ivi.

În general, același spirit de libertate de acțiune caracterizează ambele constituțiuni, deși ele exprimă tendința lor în expresiuni diferite.

13°. — În măsura lărgirii competențelor administrative ale guvernului și ale forurilor administrative de drept public, constituantul polon a prescriș, pe lângă controlul eficace a actelor lor prin dietă și organele administrative superioare de control, și controlul financiar exercitat după anumite norme prin Inalta Curte de Conturi, formată din președinte și membri, numiți sau revocați de șeful statului, și cari se bucură de independență în exercițiul atribuțiunilor lor.

După același sistem controlul preventiv și cel de gestiune al tuturor veniturilor și cheltuelilor statului, se exercită după Constituția română, de Inalta Curte de Conturi, care supune anual și în termeni de doi ani dela închiderea fiecărui exercițiu Camerei raportul general și rezumat al conturilor bugetului trecut, arătând și neregulile săvârșite de guvern în aplicarea bugetului.

Controlul datoriilor statului, închiderea conturilor și desărcinarea guvernului se face după statutul polon de ambele corpuri legiuitoare, în deosebire de ceea ce prescrie statutul român, după care singură Camera regulează definitiv zisele socoteli. S'a spus în Constituanta română, — și cred întemeiată această părere — că mărginirea atribuțiunilor bugetare în competența Camerei este preferabilă, întru cât cellalt sistem prin discuțiunile ce dă loc, cere timp lung și dă loc la întârzieri.

14°. În mod deosebit revizuirea Constituției poate fi efectuată după dispozițiunile statutului polon din inițiativa șefului statului, a guvernului și a unui sfert din numărul membrilor Dietei, iar după statutul român numai din inițiativa Regelui, și a ambelor adunări legiuitoare, refuzându-se guvernului această inițiativă.

Normele fundamentale de organizare și administrare a statelor sunt principii statornice, consacrate în ordine anumită și care nu pot fi schimbate fără absolută necesitate, când reale interese superioare pretind înlocuirea sau modificarea unor atare norme. Astfel fiind, legiuitorii constituanți iau garanții serioase spre a înlătura modificări pripite, ce n'au ca bază sincere interese sociale. Din acest punct de vedere socotim că, Constituția română a introdus măsuri mai complete, prescriind, în primul loc, dacă necesitatea revizuirii a fost admisă, instituirea unei comisii mixte, aleasă din sânul corpurilor legiuitoare, care propune dacă este locul ca dispozițiunile constituționale să fie revizuite. Ambele adunări întrunite, după ce raportul comisiei a fost cetit în fiecare adunare, se rostesc apoi cu cel puțin totalitatea voturilor ce le compun, stabilind punctele supuse revizuirii. Aceste adunări sunt dizolvate de drept și cele noi votează punctele supuse revizuirii cu majoritate de două treimi, neapărat cu sancțiunea Regelui.

Sistemul polon este mult mai simplu. Se cere majoritatea ordinară a voturilor Dietei și Senatului când se discută modificări ale Constituției din inițiativa șefului statului, și majoritatea numărului legal al parlamentarilor cu ocazia modificării propusă din inițiativa guvernului sau a dietei.

Ca să înlătore modificări pripite, șeful statului are facultatea ca, în termen de 30 zile după primirea proiectului de modificare, să-l restituie Dietei spre a fi examinat din nou în legislația următoare; și, dacă Camerele repetă votul fără modificări, șeful statului ordonă pro-

7) Discursul lui C. Dissescu în Senat; opera citată a d-lui Moldovanu, pag. 168.

8) Articol al d-lui Makowski, în „Constitution de la Rép. polonaise”, pag. 18.

mulgarea proiectului sau refuză pronunțând dizolvarea Camerilor.

În definitiv, ambele Constituțiuni, prevăzând sancționarea revizuirii votată de Parlamente de către șeful statului, considerăm în acest ultim act suprema garanție în stabilitatea pactelor fundamentale, de care au nevoie statele pentru progresul și buna lor rânduială.

DIMITRIE G. MAXIM
Fost președinte la Curtea de Apel

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a
Audiența dela 22 Mai 1936
Președinția d-lui D CIHOȚARIU Consilier
Aneta Oancea, recurs penal
Decizia nr. 1688 Dosar nr. 2217/1935

Inculpat. Cauțiune. Depunerea ei de către altă persoană. Condamnare. Neprezentarea inculpatului la executarea pedepsei din cauza decesului său. Cauțiunea nu poate fi dobândită de Stat. Art. 121, 123, 124 și 126 pr. pen.

Din cuprinsul art. 121, 124 și 126 pr. penală rezultă că va fi dobândită Statului cauțiunea depusă de inculpat, ca garantare a prezentării sale la judecată sau la executarea hotărârii, ori de câte ori neprezentarea inculpatului ar proveni din cauze imputabile lui, iar nu și în cazul în care lipsa sa ar fi justificată pe cauze legale de împiedecare sau împrejurări cari fac cu neputință prezentarea lui.

Prin urmare inculpatul neputându-se prezenta la executarea pedepsei din cauza morții sale, cauțiunea rămâne la dispoziția depunătorului și urmează a-i fi eliberată, întru cât depunătorul nu este obligat la achitarea pedepsei pecuniare în calitate de moștenitor legal al condamnatului.

Curtea,

Asupra recursului introdus de Aneta Oancea în contra deciziei nr. 1250 din 1934 a Curții de Apel București s. II-a :

Văzând motivele I și al III-lea de casare astfel formulate :

I. Violarea și greșita interpretare a art. 121, 123, 124 și 126 proc. penală, omisiune esențială.

Potrivit dispozițiilor art. 121 proc. pen. cauțiunea depusă pentru acordarea liberării provizorii garantează numai prezentarea inculpatului la toate actele de instrucțiune și la executarea hotărârilor instanțelor judecătorești îndată ce va fi chemat, iar conform art. 123 proc. pen. dacă inculpatul s'a prezentat la toate actele de procedură și la executarea hotărârii, cauțiunea se va restitui celui în drept. Potrivit art. 124 și 126 proc. pen. numai când inculpatul, fără a justifica o cauză legală de împiedecare, nu se prezintă de îndată ce este chemat, cauțiunea se va judeca Statului, afară numai dacă în favoarea lui nu s'a pronunțat vreo hotărâre de achitare sau de absoluțiune, iar în cazul neprezentării inculpatului la executarea hotărârii condamnatoare, constatată de tribunal sau de Curtea a cărei hotărâre se execută, această instanță va declara că cauțiunea este dobândită Statului. Toate aceste dispozițiuni statornicească același principiu, că cauțiunea depusă pentru liberarea provizorie nu garantează decât prezentarea sa în fața justiției la judecarea procesului și la facerea pedepsei la care ar fi condamnat, și nu plata nici a despăgubirilor civile nici a amendei la care inculpatul ar fi condamnat. Curtea de Apel violează dar dispozițiunile art. 121, 123, 124 și 126 proc. pen., atunci când deși neprezenta-

rea inculpatei la executarea hotărârii condamnatoare este justificată de o cauză legală de împiedecare și anume, de faptul încetării sale din viață, declară totuși cauțiunea dobândită Statului respingându-mi cererea mea de eliberare. Omite de asemenea a constata dacă în speță sunt întrunite condițiunile cerute de art. 124 și 126 proc. pen. pentru a pronunța adjudecarea cauțiunii în folosul Statului.

3. Violarea și greșita interpretare a art. 35 cod penal și exces de putere.

Conform art. 35 cod penal amenda poate fi executată asupra moștenirii condamnatului, în cazul când hotărârea de condamnățiune va fi devenit nerevocabilă înaintea morții sale, întru cât după pronunțarea condamnării, Statul câștigă o creanță asupra averii condamnatului. Or, în speță tribunalul cât și Curtea de Apel, prin confiscarea cauțiunii depuse de mine terțiu, execută cu exces de putere amenda datorată de inculpați în patrimoniul meu și nu în averea eredității defunctei Lina Gh. Anghel cum dispune în mod expres art. 35 cod penal, deși subsemnata nu sunt moștenitoarea defunctei Lina Gh. Anghel și nici nu afirmă că așa avea această calitate. Pentru aceste motive, vă rog să binevoiți a-mi admite recursul și a casa decizia Curții de Apel București cu nr. 1250/1934.

Având în vedere că din examinarea deciziei suspusă recursului și lucrările cauzei rezultă că Lina Gh. Anghel fiind condamnată, prin deciziunea sanitară nr. 239 din 4 Octomvrie 1930 în baza art. 305 și 311 din legea sanitară, la amendă, a atacat cu apel această deciziune pe care Tribunalul Ilfov s. I-a c. cor., prin sentința penală nr. 2361 din 21 Octomvrie 1931, i l-a respins ca nefondat; că pentru suspendarea mandatului de arestare nr. 25.258 din 1931 emis în executarea sentinței de condamnare Nae G. Anghel, tatăl recurentei, a depus o cauțiune de 10.000 lei cu recipisa nr. 90.525 din 1935 a Cassei de Depuneri și Consemnațiuni; că, după rămânerea definitivă a sentinței de condamnare Lina Gh. Anghel încetând din viață, depunătorul cauțiunii a cerut restituirea acesteia; că Tribunalul Ilfov s. I-a civ. cor., prin jurnalul nr. 6190 din 29 Martie 1934, respinge cererea numitului pe considerațiunea că Lina Gh. Anghel încetând din viață după ce condamnarea a rămas definitivă, potrivit art. 35 c. pen., combinat cu articolul 123 și 126 pr. pen., cauțiunea este dobândită de Stat; că în urmă, depunătorul cauțiunii Nae Gh. Anghel a atacat cu apel acest jurnal însă, încetând și el din viață, apelul a fost continuat de moștenitoarea lui, recurenta Aneta Oancea care la Curtea de Apel București s. II-a, prin deciziunea adusă în recurs, i-a respins apelul pe considerațiunea că Parchetul Tribunalului Ilfov încă nu a încasat amenda la care Lina Gh. Anghel, decedată, fusese condamnată prin hotărâre definitivă;

Având în vedere că prin motivele de casare mai sus expuse recurenta susține că respingându-i-se cererea de restituirea cauțiunii instanța de fond a violat și interpretat greșit art. 121, 123, 124 și 126 pr. pen. deoarece o cauțiune depusă pentru liberarea provizorie nu garantează decât prezentarea inculpatului, pentru care s'a depus cauțiunea, în fața justiției la instruirea și judecarea procesului și executarea pedepsei și nu garantează plata amendei la care inculpatul ar fi condamnat; că instanța de fond omite a examina dacă sunt întrunite condițiunile cerute de art. 124 și 126 pr. pen., pentru a pronunța adjudecarea cauțiunii în folosul Statului; că, în fine, Curtea de apel a violat și interpretat greșit art. 35 c. pen. deoarece cauțiunea fiind depusă de un terțiu, nu putea fi confiscată pentru executarea sentinței de condamnare a inculpatei.

sentința neafirmând rudenția dintre depunătorul cauțiunii și codamnată;

Considerând că potrivit art. 121 pr. pen. în toate cazurile în care libertatea provizorie nu va fi de drept acordată prin lege, judecătorul va putea să o subordoneze la darea unei cauțiunii care va garanta prezentarea inculpatului ori de câte ori va fi chemat la actele de instrucțiune și la executarea hotărârilor judecătorești intervenite;

Că în conformitate cu dispozițiunile art. 124 și 126 pr. pen. neprezentarea inculpatului la actele de instrucțiune sau la executarea hotărârii condamnatoare aduce ca urmare obligațiunea de a se reține și a se adjuceca asupra Statului cauțiunea depusă;

Considerând însă că din cuprinsul acestor texte rezultă că va fi dobândită Statului cauțiunea depusă ori de câte ori neprezentarea inculpatului ar proveni din cauze imputabile lui, iar nu și în cazul în care lipsa sa ar fi justificată pe cauze legale de împiedecare sau pe împrejurări cari fac cu neputință prezentarea;

Că, într'adevăr, art. 121 pr. pen. prescrie că inculpatul este obligat să se prezinte numai în urma ordinului de chemare, iar art. 124 pr. pen. arată în mod expres că numai dacă inculpatul nu se prezintă, fără a justifica o cauză de împiedecare legală, cauțiunea se va adjuceca asupra Statului și această dispozițiune, pentru unitate de motive, urmează a fi aplicată și în cazul în care condamnatul nu se prezintă la executarea pedepsei;

Că deci în cazul de față, executarea pedepsei de către condamnată Lina Gh. Anghel neputând avea loc din cauza morții acesteia, cauțiunea rămâne la dispoziția depunătorului și urmează a-i fi eliberată, ea nefiind destinată a acoperi plata amendei de către moștenitori în cazul în care condițiunile cerute de art. 35 c. pen. ar fi îndeplinite ceea ce nu ar fi putut avea loc decât numai dacă deponentul cauțiunii ar fi fost obligat la achitarea pedepsei pecuniare, în calitate de moștenitor legal al condamnatei ceea ce nu s'a dovedit în speță;

Că deci, Curtea de fond prin exces de putere a considerat indispensabilă cauțiunea depusă de Nae Gh. Anghel până la executarea hotărârii de condamnare, fără a stabili dacă acesta era succesorul legal al condamnatei decedate, omisiune care este esențială deoarece numai în acest caz soluțiunea cauzei ar fi fost justificată;

Că astfel fiind, motivele I și III de casare fiind întemeiate devine inutilă discutarea motivului al II-lea, recursul urmând a se admite, a se casa deciziunea nr. 1250 din 1934 a Curții de Apel București s. II-a trimițându-se cauza spre o nouă judecare la aceeași instanță.

Peatru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

lor și art. 137, 141 și 147 din regulamentul de organizare a P. T. T.

1. — *Funcționarii poștali însărcinați cu manipularea scrisorilor de valoare, fie interne, fie externe, conform Convențiunii internaționale a poștelor, răspund de ele fie în caz de pierdere, fie de furt, astfel că ei nu pot fi socotiți decât ca gestionari de bani publici, potrivit art. 1 alin. 2 din legea contabilității publice a Statului din 21 Martie 1903.*

2. — *Dirigintele unui oficiu postal având între însărcinările sale directe și speciale, conform art. 137, 141, și 146 din regulamentul legii de organizare P. T. T. și art. 32 și 371 din legea din 1925, și pe aceea de a supraveghea și de a controla serviciul contabilității și casieriei oficiului, el este responsabil, potrivit art. 134 alin. 1 din legea contabilității de orice deficite provenite din cauza lipsei de verificare asupra gestiunii contabililor sau casierilor care se află în deficit.*

Complectându-se Curtea conform art. 15 din legea sa organică

S'a ascultat recurentul asistat de d-l avocat Băbeanu și intimatul prin d-l avocat Andreiași.

Curtea.

Asupra recursului făcut de G. Curtovici contra deciziunii Curții de Conturi s. III-a, nr. 172 din 1933, dată în proces cu Regia Autonomă a Poștelor :

Având în vedere că prin această deciziune Curtea de Conturi între altele a admis în parte apelul făcut de G. Curtovici contra deciziunii Ministerului de Comunicații nr. 209-836 din 1931, și i-a redus la 279.329,05 lei imputația la care fusese condamnat prin numita deciziune, pentru faptul că, în calitatea sa de diriginte al Oficiului Giurgiu, n'a verificat gestiunea oficianțului stagiar Savopol Gheorghe, din care cauză s'a defraudat de către numitul oficianț scrisori de valoare în sumă de 409.408,80 lei;

Având în vedere că, pentru a da această soluțiune, Curtea de Conturi, constată că, pe intervalul de timp când s'a comis fraudă, apelantul Curtovici și-a neglijat îndatoririle sale legale de a verifica, cel puțin o dată pe lună, scrisorile oficiului și pe casieri, cum și de a verifica zilnic dacă obiectele de mesagerii intrate au fost reexpediate și nici n'a rezolvat singur reclamațiunile ce i s'au adresat în chestiunea fraudei, ci le-a dat spre revolvare chiar defraudatorului, înlăturând astfel singura posibilitate care putea duce la descoperirea fraudei; că în asemenea situațiune — conchide Curtea apelantul — în calitatea sa de diriginte al oficiului P. T. T. Giurgiu, este răspunzător de fraudă, conform art. 134 din vechea lege a contabilității publice;

Având în vedere că, în contra acestei soluțiuni a Curții de Conturi, G. Curtovici a formulat două motive de casare și unul suplimentar, pe care această secțiune a Inaltei Curți, luându-le în cercetare, prin deciziunea nr. 1214 din 1935 a respins motivul II ca nefondat, declarând divergență asupra motivului I și al celui suplimentar, al căror cuprins este următorul :

1. — Violarea art. 1, 3, 23 și 134 din legea contabilității din 1903 și a principiilor în materie de gestionar și gestiune, omisiune esențială, nemotivare, eroare gravă de fapt și exces de putere.

Am susținut în fața instanței de fond atât oral cât și prin concluziunile scrise că oficianțului Savopol nu era un mânuitor de

INALTA CURTE DE CASATIE ȘI JUSTIȚIE S. III a

Audiența dela 20 Mai 1936

Președenția d-lui D. GH. LUPU Președinte

C. Curtovici cu Ministerul Comunicațiilor

Decizia nr. 943 Dosar nr. 2532/933

Legea contabilității publice. Scrisori de valoare. Sunt considerate ca bani publici. Diriginte poștal. Dacă este responsabil de deficitul constatat la casieria oficiului când provine din lipsa de supraveghere și control a casierului. Art. 1 alin. 2 și 134 din legea contabilității din 1903. Art. 32 și 371 din legea poște-

bani publici, așa cum cere art. 1 din lege și nu avea o gestiune în sensul art. 3. El avea atribuțiuni administrative și atribuțiunile sale nu erau atribuțiuni de mânuitor de bani publici. El manipula scrisorile și mesageriile și rolul său se mărginea în a face formele de primire și reexpediere. Nu avea un registru de contabilitate pentru aceasta și nu avea nicio gestiune în sensul legii contabilității.

Faptul că în convenția internațională se spune că administrația poștală răspunde de pierderile scrisorilor și valorilor nu însemnează că cei cari le manipulează sunt gestionari și mânuitori de bani publici.

Nici nu putea avea gestiune pentru că numai banii Statului intrau în cadrul legii contabilității publice din 1903 nu și valorile particularilor, așa cum spune decizia atacată cu recurs. Nu încheea un cont de gestiuni la sfârșitul anului și actele sale nu sunt supuse controlului Curții de Conturi.

Curtea de Conturi adaugă la lege când spune că și valorile intrau în cadrul acestei legi. S'a lăsat impresionată de legea din 1929 care este drept că lărgeste cadrul de aplicare al legii contabilității și la valorile aflate în păstrarea unui oficiu public, dar nu legea din 1929 se aplică, ci legea din 1903 care, cum am spus, se ocupa numai de banii publici și nu și de valori.

Dacă obiectul atribuțiunilor oficianului Savopol nu intra în cadrul legii atunci nu putea fi nici gestionar de fapt, în sensul art. 23; gestionar de fapt este acela care în mod întâmplător și fără să fie însărcinat în mod special mănuește bani publici. Or Savopol niciodată nu a mănuit bani publici, iar valorile, după cum am spus, nu făceau parte din sfera de aplicare a legii contabilității publice.

Dacă Savopol nu era gestionar atunci nu se poate aplica nici art. 134 pe baza căruia am fost condamnat eu că nu l'ași fi controlat.

Curtea de Conturi nu discută măcar cele susținute de mine în sensul celor arătate mai sus, nici nu se pronunță în niciun fel și prin aceasta comite o omisiune esențială, nu motivează de ce nu discută și de ce înlătură aceste puncte, violează legea în articolele denunțate și comite un exces de putere când adaugă la obiectul legii contabilității și valorile și o eroare gravă de fapt când spune că Savopol era gestionar de fapt.

Motivul suplimentar: Exces de putere. Violarea art. 197, 198 și 465 din regulamentul de aplicare a legii poștale, telegrafice și telefonice din 5 Iunie 1900.

Curtea de Conturi aplică regulamentul arătat mai sus când acest regulament nu mai are valoare legală întru cât legea pentru care fusese elaborat a fost abrogată și înlocuită cu legea din....

Deci instanța pentru acest motiv comite un exces de putere.

Dar chiar dacă ar fi în vigoare acest regulament, încă instanța îl aplică greșit.

În motivare, spune că în conformitate cu art. 197, 198 și 465 din regulament, dirigintele are obligație să verifice dacă toate mesageriile intrate au fost reexpediate și pentru aceasta aplică legea contabilității.

Or toate cele arătate în aceste texte privesc partea administrativă a serviciului, iar nu partea contabilă, așa că nu poate fi vorba de o interpretare în cadrul legii contabilității.

De altfel de nicăeri din textele regulamentului nu reese că pentru mesagerii și implicit pentru scrisorile defraudate este obligație să se țină registrele prevăzute de legea contabilității și gestiunea aceasta (dacă ar exista gestiune) nu intră în controlul Curții de Conturi pentru a se trage concluzia că se aplică art. 134 din legea contabilității.

Având în vedere că chestiunile cuprinse în aceste motive și cari trebuiesc rezolvate în complexul de divergență al acestei secțiuni a Inaltei Curți, sunt două și anume :

1) Dacă scrisorile de valoare sub legea contabilității

publice din 1903 sunt considerate ca bani sau materiale publice, în sensul art. 1 din acea lege, deci dacă funcționarul însărcinat cu manipularea lor era gestionar de bani publici, conform acelei legi.

2) Dacă dirigintele oficiului este agent de control și supraveghere specială și direct, conform art. 134 din acea lege, spre a fi responsabil în sensul aceluși articol, în caz de deficite provenite din sustragerea acelor scrisori de valoare.

Considerând că art. 1 alin. 2 din legea contabilității publice a Statului din 21 Martie 1903 califică de bani publici, banii Statului, ai județelor, ai comunelor, ai Camerii de Comerț, ai Cassei de Depuneri, ai Cassei Pensiiilor, ai Casei Dotației Oastei, ai Eforiei Spitalelor Civile, și în genere ai tuturor instituțiilor și așezămintelor publice și de binefacere;

Considerând că este necontestat în drept că funcționarii cari manipulează asemenea bani sunt considerați ca gestionari de bani publici și că Regia Autonomă P. T. T. este o instituție de Stat, astfel că și banii acestei instituții sunt considerați de legiuitorul din 1903 ca bani publici; că însă ceea ce se pune în discuțiune în speță, este, în primul rând, chestiunea dacă scrisorile de valoare ce se încredințează Poștei spre expediere, constituiesc sau nu bani publici în sensul art. 1 sus citat;

Considerând că prin convențiunea internațională poștală se prevede că atunci când Poșta primește spre expediere scrisori de valoare inferne sau externe, ea răspunde pentru acele scrisori cu întreaga lor valoare, în sensul că dacă scrisoarea se pierde sau este furată din culpa organelor poștale, Regia Autonomă P. T. T. plătește în bani valoarea scrisorii; ceea ce înseamnă că în relațiunile dintre Regia Autonomă P. T. T. și între funcționarii săi însărcinați cu manipularea unor asemenea scrisori, ele nu reprezintă un material public, cum se pretinde de recurent, ci bani publici, astfel că funcționarii poștali însărcinați cu manipularea acelor scrisori, nu pot fi socotiți altfel decât gestionari de bani publici;

Că dar, în speță, oficianul stagiar Savopol Gheorghe, fiind însărcinat cu manipularea scrisorilor de valoare ce se depuneau la oficiul poștal Giurgiu, era un gestionar de bani publici;

Că odată stabilită situațiunea de drept a scrisorilor de valoare și a funcționarului însărcinat cu manipularea lor, față de dispozițiunile legii contabilității publice din 1903, urmează a se decide dacă recurentul C. Curtovici, în calitatea sa de diriginte al oficiului Giurgiu era sau nu un agent de control și de supraveghere al funcționarului defraudator, având responsabilitatea hănească în sensul numitei legi;

Considerând că atât regulamentul legii de organizare a P. T. T., din 1912, prin art. 137, 141 și 146, cât și instrucțiunile, cu putere de lege, din 1925, prin art. 32 și 371, prevăd în mod categoric că dirigintele oficiului are în atribuțiunile sale, nu numai controlul administrativ, ci și pe acela de a verifica serviciul casieriei și al manipulării actelor de valori;

Că deci dirigintele oficiului, având între însărcinările sale directe și speciale, și pe aceea de a supraveghea și de a controla serviciul contabilității și casieriei oficiului, el este responsabil, conform art. 134 din legea contabilității, de orice deficite provenite din cauza lipsei de verificare asupra gestiunii contabililor sau casierilor cari se află în deficit;

Considerând că, la lumina principiilor mai sus expuse, judecând Curtea de Conturi, în speță, n'a comis niciun exces de putere și n'a violat niciun text de

lege, când a decis că întru cât recurentul Curtovici, în calitatea sa de diriginte al oficiului poștal Giurgiu, s'a făcut vinovat de neglijență în control, față de ofițiantul stagiar Savopol, și i-a dat astfel posibilitatea de fraudă, în asemenea situațiune, el — recurentul — este responsabil conform legei contabilității publice, de pierderile cauzate Regiei Autonome P. T. T. prin fraudă comisă de numitul ofițiant;

Că așa fiind motivul I de casare și motivul suplimentar sunt nefondate, iar recursul cată a fi respins ca atare.

Pentru aceste motive, Curtea respinge recursul, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. II-a

Audiența dela 10 Iunie 1936

Președinția d-lui D. VOLANSCHI, Prim Președinte,

Banca de Scont a României cu Ministerul Muncii

Decizia nr. 1071 Dosar nr. 2509/933

Muncă. Reglementarea ei. Legea repausului duminical din 1925 nu a reglementat decât fixarea orelor de deschidere și închidere ale întreprinderilor comerciale, iar nu durata muncii. Deciziune ministerială fără avizul consiliului superior al muncii. Ilegală. Art. 2 și 34 din legea dela 1928 pentru reglementarea duratei muncii.

Art. 22 din legea repausului duminical din 1925 nu s'a ocupat decât de reglementarea repausului zilnic al salariaților prin fixarea orelor de deschidere și de închidere ale întreprinderilor comerciale, iar nu să reglementeze durata muncii în aceste întreprinderi, ce este reglementată de legea din 13 Aprilie 1928, care prin art. 34 stabilește durata muncii la 48 ore pe săptămână.

Art. 2 alin. 2 din legea dela 1928 acordă Ministerului Muncii dreptul de a putea extinde și la întreprinderile comerciale aceste dispozițiuni, însă cu condiția ca să ia în prealabil și avizul Consiliului superior al muncii.

Prin urmare, deciziunea nr. 80.028 din 1932 a Ministerului Muncii prin care s'a fixat obligatoriu orele de muncă la băncile din capitală pe intervalul dela 1 Mai — 1 Oct., dela orele 8—13½, iar Lunea și Joia și după amiază dela 15½—19, adică la 40 ore săptămânal, deci sub limita duratei cerute de art. 34 din lege, și a fost deci fără avizul Consiliului superior al muncii, este ilegală.

Complectându-se Curtea conform art. 45 din legea sa organică.

S'a ascultat recurenta prin d-nii avocați Săvulescu și Flectenmacher, iar intimatul prin d-l avocat St. Ionescu.

Curtea,

Asupra recursului făcut de Banca de Scont a României contra deciziunii Curții de Apel din București s. III-a nr. 117 din 1933 prin care s'a respins acțiunea în contencios intentată de numita bancă împotriva Ministerului Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale pentru a se anula ca ilegală deciziunea ministerială nr. 80.028 din 1932 care fixa în mod obligatoriu orarul de lucru pentru băncile din Capitală, pe intervalul dela 1 Octombrie—15 Mai dela ora 8—13½, iar Lunea și Joia și după amiază dela 15½—19 :

Având în vedere că pentru a decide astfel, Curtea

de Apel examinând dispozițiunile legii din 13 Aprilie 1928, găsește că dispozițiunile ei cu privire la fixarea duratei muncii în întreprinderile comerciale se aplică facultativ, când Ministerul Muncii va aprecia, astfel că aceste dispozițiuni ale legii din 1928 nefiind obligatorii, ele n'au abrogat pe cele din art. 22 ale legii pentru reglementarea repausului duminical și al sărbătorilor legale din 18 Iunie 1925, potrivit cărora ministerul putea să reglementeze orele de închidere și deschidere ale întreprinderilor comerciale, pe un an întreg sau pe o anumită perioadă de timp, cum a făcut în speță și conchide Curtea că deciziunea atacată în contencios este legală, fiind bazată pe legea din 1925;

Având în vedere că soluțiunea Curții de Apel este criticată de Banca de Scont a României prin două motive de casare, iar această secțiune a Inaltei Curți prin jurnalul din 3 Februarie 1936, constată că s'a ivit divergență de opinii asupra motivului I, al cărui cuprins este următorul :

1. — Exces de putere, rea interpretare și greșită aplicare a art. 22 din legea repausului duminical din 17 Iunie 1925. omisiune esențială și nemotivare.

Prin deciziunea nr. 80.028 publicată în Monitorul Oficial nr. 233 din 1932, Ministerul Muncii, Sănătății și Ocrotirilor Sociale, limitează la 40 ore pe săptămână, durata lucrului în bănci, pe timpul dela 1 Octombrie și până la 15 Mai, stabilind orarul zilnic numai dimineața dela orele 8 la orele 13,30, afară de Lunea și Joia când se lucrează și după amiază între orele 15,30 și 19.

Am susținut înaintea Curții de Apel că deciziua ministerială nr. 80.028 din 1932, sus arătată, nu are bază legală și am cerut anularea ei, întru cât se întemeiază pe legea din 17 Iunie 1925, care reglementează în mod exclusiv repausul duminical dar nu limitează în vreun fel durata muncii în comerț. În adevăr din toată economia acestei legi rezultă intențiunea evidentă a legiuitorului de a stăvilii abuzurile cari se făceau de anumite întreprinderi, cari pretextând natura activității lor, lucrau de fapt fără niciun repaus în tot cursul săptămânii.

Cu ocaziunea discutării acestei legi în parlament s'a relevat un alt abuz al unor instituțiuni comerciale care obligau pe funcționari să lucreze până târziu în cursul nopții și fără niciun repaus în cursul zilei pentru masă. Acest lucru reese din debaterile parlamentare și din faptul că proiectul prezentat de guvern nu se ocupa decât exclusiv de repausul duminical fără a îmbrățișa această a doua chestiune, precum și faptul că dispozițiunea privitoare la repausul în cursul zilei și la ora de închidere a fost introdusă în lege pe cale de amendament, care a devenit art. 22 al acestei legi. Reese clar și evident că această lege n'a avut nici ca scop, nici ca obiect reglementarea sau durata muncii în comerț. O asemenea dispozițiune legală nu a fost supusă deliberărilor legiuitorului nostru până la 13 Aprilie 1928 și prin urmare deciziunea ministerială nr. 80.028 din 1932 motivată de legea din 17 Iunie 1925, constituie un act abuziv de autoritate și n'are bază legală pentru a limita durata muncii în bănci așa cum a făcut.

Totuși Curtea de Apel afirmă că menționata deciziune a Ministerului Muncii are bază legală, art. 22 și celelalte dispozițiuni relative din legea repausului duminical din 17 Iunie 1925, fiind în vigoare la data deciziunii.

În acest mod, Curtea fără a motiva și omițând a se pronunța asupra mijlocului nostru de apărare bazat pe interpretarea art. 22 sus menționat, care, cum am arătat mai sus, nu autoriză pe Ministerul Muncii a limita durata muncii, ci numai a reglementa orele de repaus la dejun și orele de închidere,

lasă a se înțelege că acest art. 22 ca și celelalte dispozițiuni ale legii din 17 Iunie 1925, fixează nu numai repausul duminical, dar și durata muncii în comerț și în acest mod interpretează și aplică greșit menționatul text de lege.

Având în vedere că, prin acest motiv de casare, recurența susține, în rezumat, că legea din 18 Iunie 1925 n'a reglementat sau limitat durata muncii în comerț, ci s'a ocupat numai de repausul duminical și al sărbătorilor legale; că numai pe cale de amendament s'a introdus art. 22, care reglementează repausul duminical în cursul zilei, iar nicidecum durata muncii; că o asemenea dispoziție a fixării duratei muncii s'a introdus abia în legea din 1928;

Considerând că, din expunerea de motive, care a însoțit legea din 18 Iunie 1925, cât și din desbaterile parlamentare, ce au avut loc cu ocaziunea votării ei, rezultă că scopul pentru care s'a creat această lege, a fost acela de a reglementa repausul duminical și al sărbătorilor legale;

Că odată cu votarea legii, s'a introdus pe cale de amendament, art. 22 care dă drept Camerelor de Muncă — iar până la înființarea lor, ministerului — ca să fixeze orele de deschidere și de închidere ale întreprinderilor comerciale din circumscripție, pe întregul an sau pe o anumită perioadă; că însă acest text mai prevede că în niciun caz orele de închidere nu vor depăși în orașe orele 19, iar în ajunul sărbătorilor și duminicilor orele 20; iar în timpul prânzului, orariul va prevedea un repaus de cel puțin două ore;

Considerând că dispozițiunea din art. 22 a fost introdusă de legiuitor în scopul de a stăvili unele abuzuri săvârșite de patroni, cari speculau munca salariaților din întreprinderile lor, deschizând magazinele la oră prea matinală și închizându-le la una prea tardivă, fără niciun repaus în timpul prânzului;

Considerând că din însuși scopul urmărit de legiuitor, prin introducerea în legea din 1925 pe cale de amendament a dispozițiilor art. 22, rezultă că acest text nu face altceva decât să reglementeze repausul zilnic al salariaților prin fixarea orelor de începere și terminarea lucrului zilnic; că prin această prismă fiind privite dispozițiunile art. 22, ele se încadrează perfect în scopul general urmărit de legea din 1925, care este acela de a reglementa repausul duminical și al sărbătorilor legale;

Că dar nici prin art. 22 și nici prin vreun altul legiuitorul din 1925 nu s'a ocupat de reglementarea duratei muncii în întreprinderile comerciale, ceea ce înseamnă că singura măsură legală ce o putea lua ministerul pe baza art. 22 al legii din 1925 era să reglementeze repausul zilnic al salariaților prin fixarea orelor de deschidere și de închidere ale întreprinderilor comerciale cum și a orelor de repaus dela prânz, iar nu să limiteze durata muncii în timpul săptămânii și să interzică lucrul în unele după amiază, cum a făcut în speță;

Considerând că dacă s'ar admite că pe baza art. 22, ministerul, odată cu fixarea orelor de deschidere și închiderea întreprinderilor comerciale, ar avea dreptul să limiteze durata muncii săptămânale în aceste întreprinderi, ar fi să se contravină în primul rând însuși scopului sus arătat, urmărit de legiuitor prin acest text, iar în al doilea rând s'ar introna arbitrariul autorității administrative în asemenea materie;

Considerând că tocmai faptul că legea din 1925 nu cuprinde nicio dispozițiune cu privire la reglementarea duratei muncii constituie unul din motivele cari

au determinat crearea legii din 13 Aprilie 1928, care prin art. 34, cuprins în cap. I al titlului II, se ocupă expres de această chestiune și stabilește la 8 ore pe zi, sau 48 ore pe săptămână, durata de muncă efectivă în întreprinderile industriale de orice natură;

Considerând că art. 2 alin. 2 din aceeași lege acordă Ministerului Muncii dreptul de a putea extinde și la întreprinderile comerciale aceste dispozițiuni ale Cap. I, titlul II, referitoare la fixarea duratei muncii, însă cu condițiunea ca să ia în prealabil și avizul Consiliului superior al muncii;

Că dar prima și singura lege, care determină durata muncii în întreprinderile comerciale și industriale, este legea din 13 Aprilie 1928, care, după cum s'a arătat mai sus, condiționează fixarea duratei muncii, în întreprinderile comerciale, de avizul prealabil al Consiliului superior al muncii;

Că în speță, este necontestat că Ministerul Muncii n'a luat acest aviz, când, prin decizia nr. 80.028 din 1932 a fixat obligatoriu orele de lucru la băncile din Capitală, pe intervalul dela 1 Mai—15 Octombrie dela orele 8—13½, iar Lunea și Joia și după amiază dela orele 15½—19;

Considerând că ministerul fixând obligatoriu orele de lucru la băncile din Capitală numai dimineața și numai Lunea și Joia și după amiază, interzicând astfel lucrul în după amiezile celorlalte zile, prin aceasta implică a limitat durata muncii săptămânale în bănci la 40 ore, adică sub limita legală prevăzută de art. 34, așa că din acest punct de vedere deciziunea ministerială este ilegală;

Că mai este ilegală această deciziune și pentru motivul că ea a fost dată fără avizul prealabil al Consiliului superior al muncii;

Că așa fiind, Curtea de Apel a comis un exces de putere și a violat și interpretat greșit textele de lege citate mai sus, când a hotărât în speță că deciziunea ministerială nr. 80.028 din 1932, ar fi ilegală.

Că deci motivul I de casare este fondat, iar recursul urmează a fi admis, a se casa decizia Curții de Apel București s. III-a nr. 417 din 1933, iar în fond, tot pentru considerațiunile expuse mai sus, a se admite acțiunea în contencios introdusă de Banca de Scont a României și a se anula ca ilegală deciziunea ministerială nr. 80.028 din 1932;

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, casează, iar în fond admite acțiunea în contencios, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE S. III-a

Audiența dela 24 Iunie 1936

Președinția d lui D. VOLANSCHI Prim-Președinte
Ministerul Agriculturii și Domeniilor cu Alexandrina Popeia
s. a.

Decizia nr. 1218 Dosar nr. 2370/934

Codul silvic. Pădure moșnenească. Impărțită între moșneni. Exploatare. Ea nu se poate face decât constituindu-se moșnenii din nou în obște. Art. 8 din legea pentru exploatarea pădurilor din 1920, Art. 36 din codul silvic din 1910.

Din cuprinsul art. 8 din legea dela 16 Septembrie 1920 pentru asigurarea regenerării pădurilor, care dispune că chiar atunci când o pădure moșnenească a fost împărțită între moșneni, conform art. 36 din codul silvic, ea nu poate fi exploatată decât de către moșnenii constituiți în obște, rezultă că această dispozițiune are un caracter general și se aplică tuturor cazurilor de exploatare de păduri moșnenești și că pentru

toate se cere a se reconstitui obștea din nou și a face un amenajament de exploatare pentru întreaga pădure moșnenească, indiferent dacă în urma împărțirii făcute în baza art. 36 din codul silvic, s'a atribuit unuia din moșneni o porțiune destul de mare care s'ar putea exploata în mod rațional pe bază de amenajament separat.

Complectându-se Curtea conform art. 15 din legea sa organică,

S'a prezentat Ministerul prin d-l avocat Paul Rătescu și intimații prin d-l avocat St. Marinescu-Bolentin,

Curtea.

Asupra recursului făcut de Ministerul Agriculturii contra deciziei Curții de Apel din București s. I-a. nr. 355 din 1933, dată în proces cu Alexandrina și Gheorghe Popeia :

Având în vedere că din această decizie se constată că prin sentința nr. 273 din 1913 Tribunalul Muscel a determinat drepturile moșnenilor din Obștea Nămăești asupra munților Găinașul Mare și Găinașul Mic, recunoscând preotului N. Cornățeanu dreptul la 1317 dramuri, iar restul de 6995 dramuri pentru ceilalți 53 de moșneni codevălmași ai Obștei; că pe baza acestei sentințe, preotul Cornățeanu, cerând eșirea din indiviziune, Tribunalul Muscel prin sentința nr. 296 din 1928 a admis în parte acțiunea de eșire din indiviziune, cum și cererea de intervenție făcută de Alexandrina Gh. Popeia, Gheorghe Popeia, Constanța N. Calangiu și Paraschiva N. Calangiu, în calitate de cumpărători ai drepturilor indivize ale preotului Cornățeanu, și a dispus atribuirea muntelui Găinașul Mare reclamanților, iar celălalt munte, Obștei; că această sentință rămânând definitivă, s'a cerut executarea ei, iar prin sentința nr. 245 din 1932 a aceluiași tribunal s'a atribuit reclamanților, în plină proprietate, muntele Găinașul Mare, pe care l'au împărțit voluntar, soții Popeia luând jumătatea din munte, în suprafață de 371 ha. pădure și 157 ha. gol de munte, iar surorile Calangiu au luat cealaltă jumătate; că în urmă, soții Popeia au întocmit printr'un inginer silvic, un regulament de exploatare al porțiunii lor de pădure, trimițându-l Ministerului de Agricultură și Domenii spre aprobare; că ministerul, cerând în cauză avizul corpului tehnic, acesta prin avizul nr. 955 din 1931, respinge regulamentul depus, cu mențiunea de a se întocmi amenajamentul unitar al munților Găinașul Mare și Găinașul Mic; că acest aviz fiind aprobat și de minister, soții Popeia se plâng cu acțiune în contencios la Curtea de Apel din București s. I-a, care, prin deciziunea atacată azi cu recurs, admite în parte acțiunea, anulează rezoluția ministerială pusă pe avizul consiliului tehnic nr. 955 din 1931 și invită Ministerul Agriculturii și Domeniilor să aprobe amenajamentul pentru exploatarea pădurei reclamanților.

Că pentru a da această soluțiune, Curtea de Apel examinând dispozițiunile art. 8 din legea dela 16 Septembrie 1920 și art. 20 din regulamentul acestei legi, stabilește că aceste dispozițiuni se aplică numai atunci când drepturile moșnenilor sunt foarte puțin diferențiate dela moșnean la moșnean, adică atunci când pădurea ar fi împărțită în parcele prea mici, iar nu și în cazurile, ca în speță, când este vorba de o porțiune de pădure destul de întinsă, ce poate fi exploatarea singură, în condițiunile prevăzute de lege: că dacă s'ar admite că reclamanții nu-și pot exploata pădurea de-

cât formându-se din nou Obștea, ar însemna — spune Curtea — să nu se mai recunoască reclamanților dreptul lor exclusiv de proprietari și în afară de aceasta s'ar contraveni scopului urmărit de legiuitor, care a fost acela de a se crea proprietarilor de păduri condițiuni cât mai bune pentru a-și valorifica pădurile lor;

Având în vedere că, în contra soluțiunii Curții de Apel, Ministerul Agriculturii și Domeniilor a formulat următoarele motive de casare :

Violarea și greșita interpretare a art. 29, 36 și urm., 34, 54 cod silvic și art. 8 al legii modificatoare din 1920, a codului silvic. Exces de putere.

Curtea de apel violează și interpretează greșit art. 8 din legea modificatoare a codului silvic, 29, 36, 54, 34 cod silvic, prin aceea că crează o excepție pe care litera, spiritul art. 8 din legea modificatoare a codului silvic precum și economia întregului capitol nu numai că o prevede, ci dimpotrivă o exclude categoric.

Intr'adevăr art. 8 din legea modificatoare a codului silvic stațuiază în modul cel mai categoric, că chiar în urma împărțelii făcute conform art. 36 cod. silvic, starea de indiviziune continuă în ce privește exploatarea pădurei moșnenești.

Iar folosința moșnenilor din veniturile rezultate din exploatare este regulată conform regulilor stabilite în art. 34 și 54 codul silvic.

Prin urmare, deși drepturile moșnenilor determinate în cotitatea lor, conform art. 29 codul silvic, au fost materializate în părți distincte de pădure prin hotărârea de eșire din indiviziune, conform art. 36 cod silvic, totuși moșnenii nu-și pot exploata individual și separat părțile lor, astfel determinate, ci conform art. 8 din legea modificatoare a codului silvic, ei sunt considerați neimpărțiți în ce privește exploatarea, urmând a se conforma rândulelelor art. 34, 54 codul silvic pentru exploatarea în comun.

Această gravă știrbire adusă principiului și dreptului de proprietate, rezultând categoric atât din textele precise cât și din expunerea de motive și debaterile parlamentare, în realitate constituie o protecție a moșnenilor legați de pădurea lor și ocrotiți împotriva lăcomiei exploatareilor streini, sau moșnenilor hrăpăreți.

Această idee călăuzitoare a legiuitorului exprimată de nenumărate ori în expunerile și debaterile parlamentare, rezultă și din dispozițiile art. 36 cod silvic, unde împărțirea este admisă numai în natură și când pădurea este comod partajabilă în natură, unde cumpărătorii drepturilor moșnenilor sunt substituiți chiar când cumpără la licitație publică în toate obligațiile prevăzute de lege pentru moșneni.

Toate dispozițiunile acestui articol relevă intenția legiuitorului de a lega pe moșneni de pădurea lor și de a descuraja pe streini de a se infiltra în obște și a o dezagrega, acaparând drepturile moșnenilor, iar în urmă eșind din această comunitate, ca proprietari liberați de obligația pusă de legea silvică moșnenilor.

Aparenta leziune și știrbirea dreptului de proprietate care pentru moșneni, proprietari pe mici întinderi de pădure sau fânețe de munte, este o protecție, devine reală numai pentru cei streini de obște și tocmai prin această atingere a drepturilor lor legiuitorul a urmărit să-i descurajeze, substituindu-i în toate obligațiile moșnenilor.

Curtea de Apel deși enunță toate dispozițiunile art. 8 din legea modificatoare a codului silvic, 36, 34—54 cod. silvic, socotește totuși că se poate face o excepție dela dispozițiile categorice ale art. menționate, atunci când un moșnean sau un strein are determinată partea sa printr'o hotărâre de eșire din indiviziune.

Pentru a ajunge la această concluzie, instanța de fond pleacă dela următoarele premise:

1. Dispoziția legiuitorului din art. 8 din legea modificatoare a codului silvic prevede numai cazul obișnuit, că drepturile moșnenilor ar fi puțin diferențiate dela moșnean la moșnean, adică pădurea ar fi împărțită în parcele mici, iar nu și cazul când un moșnean sau un strein ar avea o parcelă mare cu totul separată de a celorlalți moșneni.

Argumentul este fals fiindcă:

a) art. 8 din legea modificatoare a codului silvic nu prevede nicio distincție, nici în ce privește mărirea parcelei, nici în ce privește situația ei. Or, unde legiuitorul nu prevede o distincție, ca nu poate fi creată de interpretator.

b) fiindcă ipoteza loturilor cu totul separată se poate foarte des realiza, ținându-se seama că multe din pădurile dela munte sunt separate, fie prin ape, fie prin râpi, fie prin goliri sau fânețe.

Deci dacă concluzia instanței de fond ar fi admisă, scopul și ideea urmărită de legiuitor, de a ocroti și păstra aceste comunități ar fi sabotată.

2. — Că porțiunea reclamanților recunoscută prin hotărîrea de eșire din indiviziune, trebuie a fi considerată ca o proprietate particulară indiferent dacă înaintea eșirei din indiviziune a făcut parte din obște.

Acest argument sau mai degrabă enunțare, fiindcă Curtea de Apel nu motivează de ce trebuie să fie considerată proprietate particulară, deși înainte de partaj însăși Curtea recunoaște că a făcut parte din obște, este în contradicție cu dispozițiunile art. 36 din codul silvic, care arată categoric că dacă partea reclamanților a fost moșnenească ea este supusă obligațiilor moșnenești, prevăzute de codul silvic, ori în câte mâini și ori în ce mod ar trece mai departe.

3. — Că a obliga pe reclamanți să se conformeze dispozițiilor art. 34—54 din codul silvic pentru exploatarea pădurilor, ar însemna să nu li se recunoască dreptul de exclusiv proprietari, fiindcă ar fi obligați să ceară eșirea din indiviziune și a celorlalți 53 moșneni din Obștea Nămăești și în urmă să reconstruiască obștea pentru exploatare.

Argumentul este de asemenea fals.

Intr'adevăr, proprietari exclusiv, sunt reclamanții, în urma hotărîrei care le-a determinat porțiunea lor pe teren.

Dar dreptul lor de proprietate suferă din cauza originii și caracterului său moșnenez o diminuare prin aceea că pentru a uza de el, pe calea exploatarei trebuie să se supune dispozițiilor art. 34—54 din codul silvic.

Faptul că ceilalți 53 moșneni n'au cerut împărțirea lor, de parte de a constitui o dificultate pentru reclamanți, prezintă dimpotrivă o facilitate fiindcă obștea existând, reclamanții pot ușor cere constituirea și a obștei de exploatare în care vor apărea pe de o parte reclamanții petru partea lor distinctă, separată, iar de alta obștea, cuprinzând totalul celor 53 moșneni nedivizați pentru partea lor de asemeni distinctă, separată.

Atât pentru constituirea obștei de exploatare cât și pentru împărțirea veniturilor rezultate din exploatare, este deci mai ușor pentru reclamanți decât chiar dacă toți ceilalți moșneni ar fi divizați.

4. — Că la interpretarea textelor din legea silvică trebuie a se avea în vedere în prim loc ceea ce a urmărit legiuitorul și anume a creea proprietarilor condiții cât mai bune pentru a-și pune cât mai în valoare proprietățile lor păduroase.

Argumentul este greșit fiindcă speța noastră purtând asupra unei păduri moșnenești ceea ce interesează pe interpretator nu este ideea călăuzitoare a legiuitorului cu privire la păduri în genere, ci aceea referitoare la pădurile moșnenești.

Or, ceea ce l'a preocupat în această materie a fost ca pădurile moșnenești să nu dispară, prin infiltrarea streinilor de obște sau prin acapararea de către moșnenii hrăpăreți, cari în urmă să iasă prin partaj din obște.

Această idee este prea categoric cristalizată în dispozițiile art. 36 din codul silvic care bagă atât pe moșnenii de origine cât și pe cei substituiți în drepturile lor și îi supune tuturor dispozițiilor speciale și derogatorii dela dispozițiile generale ale codului silvic și dela conceptul obișnuit al dreptului de proprietate.

De altfel este eronat a se susține că amenajamentul și exploatarea comună ar fi o condiție desavantajoasă de punere în valoare a pădurei, fiindcă amenajamentul astfel întocmit ar da dreptul la tăere de anume parhete, fie din pădurea obștei nedivizate, fie a reclamanților, iar exploatarea s'ar face fără nicio greutate și neajuns afară doar poate de aceea că ar trebui să se fie seama de dispozițiunile art. 35—54 din codul silvic, dar dela care nu se pot sustrage, pădurea reclamanților fiind de origine moșnenească.

De aceea și concluzia finală a instanței de fond, că obligația reclamanților de a face amenajament comun cu obștea nedivizată, echivalează cu nerecunoașterea dreptului de proprietate, deoarece reclamanții ar fi puși în situația de a nu putea realiza niciodată un venit al pădurei lor, este profund eronat.

Probabil că ceea ce a condus instanța de fond la concluzia admiterii acțiunii în contencios a fost ideea de echitate, care de altfel transpiră din toate argumentele expuse și de interes general văzut prin prisma dispozițiilor generale ale codului silvic precum și de interes particular al reclamanților și poate chiar a obștei nedivizate, ambele părți fiind silite a face o exploatare comună, deși poate ar fi mai lesnicios ca exploatarea să se facă separat.

Călăuzită de aceste idei, instanța de fond a denaturat însă spiritul și a violat textul expres al art. menționate în cuprinsul acestui recurs primind astfel o excepție neingăduită de legiuitor și care constituie o primejdioasă spărtură în sistemul creat de el.

Intr'adevăr lăsând la o parte că aceea ce pare inechitabil în aparență poate fi perfect echitabil în realitate deoarece în cele mai multe cazuri aceste loturi mari în obștii au fost realizate prin cotoșirea părților moșnenilor săraci nevoiași, de către cei înstăriți și hrăpăreți, dar această excepție creată de jurisprudență ar putea avea de consecință, tocmai ceea ce legiuitorul a voit să evite.

Hotărîrea instanței de fond, atacând de fapt principiile în art. citate, are importanța unei hotărîri jurisprudențiale, iar nu de speță.

Ea dă loc nu numai la arbitrarul pe care l'ar putea creea hotărîrile judecătorești, ceea ce ar fi mai puțin primejdios, neexistând niciun criteriu după care o porțiune dintr'o pădure moșnenească împărțită în natură, ar trebui să fie considerată ca suficient de mare sau de separată pentru a fi socotită ca proprietate particulară eșită din obște, cât mai ales abuzului administrativ, fiindcă odată admisă această excepție orice moșnean sau strein, titular al unui număr mai întins de drepturi moșnenești ar putea cere să iasă din indiviziune și odată determinată porțiunea sa să purgheze caracterul și obligațiile puse de lege moșnenilor și deci să iasă definitiv din obște, chiar și în ce privește exploatarea, împotriva art. 8 din legea modificatoare a codului silvic și art. 36 din codul silvic.

Socotim că speța dedusă în judecată, privind o pădure moșnenească, nu poate fi examinată decât prin dispozițiile speciale și derogatorii ale art. citate.

Având în vedere că chestiunea care se pune în discuțiune prin aceste motive și care urmează a fi soluționată de complectul de divergență al acestei secțiuni a Inaltei Curți, este aceea de a se ști, dacă exploatarea pădurei de pe muntele Găinașul Mare se poate face separat, sau nu se poate face decât în comun cu pădurea moșnenească Găinașul Mic, cu care a fost în

indiviziune de proprietate până în anul 1913, când s'a făcut partajul;

Considerând că legiuitorul codului silvic din 1910, preocupat fiind pe de o parte de grija ca moșnenii sau răzeșii proprietari de păduri, să nu mai fie spoliați prin vânzarea sau exploatarea acestor păduri fără respectarea proporției de drepturi ce fiecare moșnean sau răzeș avea asupra pădurei, iar pe de altă parte, spre a împiedica distrugerea puținelor păduri cari au mai rămas în stăpânirea lor, a prevăzut prin art. 36 posibilitatea împărțirii acestor păduri între moșneni, delimitându-se astfel partea fiecărui moșnean sau răzeș; iar prin art. 37 și următorii legiuitorul ocupându-se de modalitatea exploatării unor asemenea păduri, a prevăzut o serie de formalități și anume: a prevăzut că judecătorul de ocol respectiv va convoca pe moșneni sau răzeși spre a-și constitui așezământul lor în vederea exploatării pădurei; după aceasta moșnenii își vor alege administratorii așezământului, cărora legea le dă anumite drepturi și îndatoriri, printre care și celea de a se îngriji de întocmirea amenajamentului de exploatare a întregii păduri, cerut de lege și de a distribui veniturile cuvenite moșnenilor sau răzeșilor, în proporție cu drepturile stabilite în baza art. 36;

Considerând că legea din 16 Septembrie 1920, având de scop asigurarea regenerării pădurilor în genere și exploatarea lor mai rațională, aduce oarecari modificări codului silvic din 1910; că însă în ce privește modalitatea exploatării pădurilor moșnenești, prevede prin art. 8 că chiar în urma împărțelii făcute în baza art. 36 din codul silvic dela 1910, starea de indiviziune asupra acestor păduri continuă mai departe, iar folosința moșnenilor de venitul din exploatare va fi regulată după normele stabilite de dispozițiunile art. 37--54 din codul silvic;

Că dar art. 8 din sus numita lege este categoric în sensul că chiar și atunci când o pădure moșnenească a fost împărțită între moșneni, pe baza art. 36 din codul silvic, ea nu poate fi exploatată decât dacă moșnenii s'au constituit din nou în obște, și au ales administratori, cari să se îngrijească de întocmirea unui amenajament unitar al întregii păduri moșnenești și cari să împartă venitul din exploatare, proporțional cu dreptul fiecărui moșnean;

Considerând că din scopul sus arătat urmărit de legiuitor prin elaborarea legii din 16 Septembrie 1920, cum și din însuși conținutul art. 8, rezultă că dispozițiunile acestui text au un caracter general și deci sunt aplicabile tuturor cazurilor de exploatări de păduri moșnenești și anume chiar și atunci când, ca în speță, în urma împărțelii făcute pe baza art. 36, s'ar cuveni unuia din moșneni o porțiune destul de mare de pădure, pretabilă la un amenajament separat de exploatare, iar nu numai atunci când pădurea ar fi împărțită în porțiuni prea mici, cum greșit argumentează Curtea de Apel;

Că dacă legiuitorul din 1920 n'ar fi înțeles să dea art. 8 o aplicațiune generală, ar fi prevăzut expres acest lucru și ar fi enumerat toate cazurile în care acest text n'ar fi fost aplicabil;

Că nefăcând aceasta, urmează a se decide că art. 8 este aplicabil tuturor cazurilor de exploatări de păduri moșnenești și că pentru toate se cere a se reconstitui obștea din nou și a se face un amenajament de exploatare pentru întreaga pădure moșnenească, indiferent dacă, în urma împărțirii făcute în baza art. 36, s'a atribuit unuia din moșneni o porțiune destul de mare, care s'ar putea exploata în mod rațional, pe

bază de amenajament separat, cum este cazul în speță;

Că așa fiind și întru cât Curtea de Apel a decis contrariu, prin aceasta a comis un exces de putere și a violat textele citate mai sus;

Că dar motivele de casare sunt fondate, iar recursul urmează a fi admis, a se casa decizia Curții de Apel București s. I-a cu nr. 355 din 1933, și, în fond, pentru aceleași considerațiuni, a se respinge acțiunea în contencios introdusă de Alexandrina și Gheorghe Popeia prin petiția înregistrată sub nr. 10037 din 1933, împotriva Ministerului Agriculturii și Domeniilor.

Pentru aceste motive, Curtea admite recursul, etc.

JUDECĂTORIA DE OCOL DARABANI

Audiența dela 6 Mai 1936

Marghioala I. Falat cu Gh. Pintilii

Cartea de judecată civilă nr.9

Vânzare. Contract nenumit. Preț. Rentă viageră. Art. 1020 c. civ.

La vânzare prețul trebuie să fie stipulat în bani. Când în loc de preț în bani s'a prevăzut clauza de întreținere, atunci contractul nu constituie o vânzare, ci un contract nenumit, supus, în caz de inexecutare a obligațiunei de întreținere, regulii generale de reziliere din art. 1020 c. civ.

Judecata,

Asupra acțiunii de față;

Văzând actele dela dosarul cauzei, concluziunile și susținerile părților, din care în fapt, se constată următoarele:

I. Falat din comuna Hudești, în ziua de 7 Martie 1934, se prezintă la Judecătoria Darabani și cu actul autentificat la nr. 370, vinde părții Gh. Pintilii, tot din comuna Hudești, patru hectare de pământ cu suma de lei 28.000, bani pe care îi primește la facerea actului și cu condițiunea ca intrarea în stăpânire să fie la moartea sa și a i se da întreținerea în timpul vieții, uzufructul intrând în prețul vânzării.

În ziua de 8 Martie 1934 vânzătorul încetează din viață, iar soția sa, Marghioala I. Falat, în calitate de tutoare a minorei Agla I. Falat, cu petițiunea înregistrată la nr. 4217 din 30 Martie 1935, intenționează acțiune părții și cere anularea actului pe motiv că, conform art. 1645 c. civ., vânzarea este nulă, căci lipsește cauza obligațiunii, susținând oral că contractul, așa cum se prezintă e un contract de rentă viageră, este prescris sub pedeapsă de nulitate, în cazul când cel care îl constituie încetează din viață înăuntrul termenului de 20 de zile.

Că asemenea convențiuni nu pot fi considerate ca contracte de vânzare, întru cât la vânzare prețul trebuie să consistă numai în bani și altă posibilitate de interpretare art. 294 c. civ. nu o îngăduie, iar pretențiunile de orice natură nu pot fi considerate ca preț.

Că așa fiind, asemenea contracte sunt din cele nenumite și cărora trebuie să li se aplice principiile de drept comun prevăzute de art. 1020 c. civ., după care, în contractele sinlagmatice, condițiunea rezolutorie este subînțeleasă, în caz de neexecutarea obligațiunilor de către vreuna din părți.

Că asemenea contract constituie un contract de întreținere, care este supus la regulile de drept comun, deci la stipulațiunile stabilite de art. 1020 c. civ.

Având în vedere că reclamanta nu a făcut nicio dovadă că părții nu a îndeplinit obligațiunea de întreținere, iar moartea vânzătorului nu poate fi o culpă care să ducă la anularea lui, acțiunea este nefondată.

Judecător, A. Faur,

NOTA. — Art. 1107 c. civ. francez prevede că contractele, fie că au o denumire proprie, fie că n'au, sunt supuse regulelor generale ce formează obiectul prezentului titlu, adică titlul III, care tratează despre contracte sau despre obligațiunile convenționale în general. Acest text a fost eliminat de legiuitorul nostru, iar doctrina și jurisprudența consideră că sunt nenumite acele contracte ce nu întrunesc condițiunile specifice ale contractelor organizate de lege, permise însă în virtutea principiului libertății convențiilor (art. 969 c. civ.) și aplicându-li-se regulele contractelor de care se apropie mai mult (*Alexandresco V*, 18 sq.).

Pentru *Matei Cantacuzino*, în dreptul nostru modern toate contractele sunt, a priori și în principiu, nenumite (p. 408), iar *Planiol* zice că în dreptul francez nu există contracte nenumite și că nici nu pot să fie (V, ed. 5, p. 458, n. 1). Cu toate acestea, nevoia clasificării a impus să se admită această denumire, pentru a se evidenția că ne aflăm în fața nu a unui contract tip organizat de lege, ci a unui contract esit din voința părților și a cărui existență nu poate fi contestată, din moment ce nu se atinge ordinea publică (art. 5 c. civ.).

În drept, nu putem avea o clasificare ca aceea făcută de genialul chimist rus, *Mendeleeff*, care, în celebra lui tabelă, a fixat locul corpurilor simple ce se vor mai descoperi și al căror număr e limitat. În drept, nu se poate concepe o atare tabelă, iar, conform art. 3 c. civ., judecătorul nu se poate opri de a se pronunța sub motiv că legea nu prevede cazul, că nu e clară sau e insuficientă, căci ar putea fi urmărit pentru denegare de dreptate. Astfel, cel puțin pentru utilitate practică, vom primi și păstra titlul de contracte nenumite, precum am primit și termenul abuz de drept, despre care *Planiol* (V, ed. 5, par. 871) zice că e o logomahie.

Cartea de judecată reprodusă consacră soluțiunea generalmente admisă și după care vânzările cu clauza de întreținere sunt contracte nenumite, nu contracte de vânzare sau de rentă viageră (1).

În atari contracte nu e nevoie de punere în întârziere, nici de somațiunea prevăzută de art. 1079 c. civ., cumpărătorul fiind în întârziere prin însăși neîndeplinirea obligației și nici nu poate cere termen pentru executare, conform art. 1366 c. civ. Aici obligațiunea trebuie executată zi cu zi, fiind urgentă și continuă, rezilierea operând deplin drept (2).

Suprema noastră curte consideră că e nenumit contractul de întreținere viageră, aleator și cu titlu oneros, că se apropie de renta viageră propriu zis, dar pe când aceasta dă naștere unei obligațiuni *de a da*, cu posibilitatea de a fi cedată, vânzarea cu întreținere produce o obligațiune *de a face*, esențial personală și care nu poate fi cedată. De aici Suprema Curte deduce că dispozițiunile dela renta viageră derogatorii dela dreptul comun și speciale acestei materii, după care nu se poate cere rezilierea în caz de neplată a rentei, nu se aplică la vânzarea cu întreținere, contract nenumit și cărmuit de principiile generale ale

dreptului comun, unde se aplică art. 932, 969, 970 și 1020 c. civ. (3).

În dreptul francez, contractul de vânzare cu clauza de întreținere e cunoscut sub numele de „*bail à nourriture*”. Codul civil elvețian are titlul XXII cu rubrica despre renta viageră și contractul de întreținere viageră, în care tratează, amănunțit, acest gen de contracte.

După art. 1645 c. civ., contractul de rentă viageră e nul, dacă persoana în folosul căreia e stipulată renta, moare de boala ce o avea în intervalul de douăzeci de zile dela data contractului, iar chestiunea dacă acest text se aplică și la vânzările cu întreținere e controversată.

După o părere, dispozițiunile art. 1645 c. civ. sunt excepționale și nu se pot întinde la vânzările cu clauza de întreținere (4).

Planiol (II, 2136), referindu-se la menționata decizie a Curții din Rennes, zice că de atunci au intervenit două hotăriri care spun că art. 1645 c. civ. e aplicabil contractului de vânzare cu clauza de întreținere și citează: Trib. Sena, 2 Martie 1898; Trib. Tuluza, 22 Ian. 1900, D. 1901, 2, 145; *Planiol* observă însă că acest contract seamănă cu vânzarea cu rentă viageră, precum schimbul seamănă cu vânzarea ordinară, așa că ar trebui să i se aplice regulele vânzării ordinare, afară de cazurile ce le deosebesc diferențele, adică prestația în natură în locul prețului în bani și care ar face imposibilă extinderea.

Dacă ea preț sunt banii și alte lucruri, aplicăm principiul *major pars* (5).

G. Baudry-Lacantinerie și *Wahl* (XIV 352) zic că deși acest text e întemeiat pe lipsa cauzei, adică pe dreptul comun, însă condițiile la care el supune dreptul comun sunt arbitrare și împiedică de a fi întinse la alte contracte decât la renta viageră; că, din contra, art. 1644 c. civ., care consacră dreptul comun, se aplică vânzării cu întreținere, pe când art. 1647 nu se aplică, căci e excepțional.

Recent s'a hotărât că e admisibilă anularea, în caz când o persoană, atinsă de emoragie cerebrală, vinde imobilele cu sarcina de a i se procura locuință, hrană etc. și moare a doua zi. Aici vânzătorul fiind atins, în momentul contractării, de o boală mortală, cu un sfârșit ce nu putea întârzia, cumpărătorii, oricare ar fi fost natura prestațiunilor promise, au primit fără contra-obligație reală bunurile înstreimate, așa că convenția e nulă (6).

D-l *I. C. Palada*, care adnotează această hotărire, observă că jurisprudența mai nouă aplică art. 1645 c. civ. și vânzării cu întreținere și citează pe *H. Lalou* (*Traité du bail à nourriture*, ed. 1900, p. 272, urm.), rezumându-i astfel opiniunea: art. 1645 c. civ. conține două dispozițiuni: una generală, care e aplicarea unui principiu de drept comun, acela că de câte ori în un contract aleator nu există nicio nesiguranță

3) Cas. I, 444 din 1923, *Curierul Judiciar* nr. 41 din 1923 cu nota conformă Al. Cerban.

4) Rennes, 21 Mai 1883, D. P., 84, 2, 150; Conf. Cas. fr. 16 Aprilie 1822, S. și P. Cron., D. A. 11, 569; Pand. Fr., Repert., v. 49, p. 540, vo. Rentes; Pand. Fr., Repert., v. XII, vo. Bail à Nourriture, p. 363; *Colin* et *Capitant*, II, p. 703 pentru că art. 1645 și 1647 c. civ. sunt speciale contractului de rentă viageră; Cas. Fr., 1931, *Jurisprudența Generală* 1931, nr. 28 sp. 1071.

5) *M. A. Dumitrescu*, II, 116; *Alexandresco*, VIII, 109.

6) T. Req., 15 Ianuarie 1933, Pand. Rom., 4—5 din 1934, III, 107.

1) *M. A. Dumitrescu*, II, 117; *Alexandresco*, VIII, ed. 2, p. 108; Cas. I, 444 din 1923, *Curierul Judiciar* nr. 41 din 1923; Trib. Dolj I, 1895 din 1936, *Justiția Olteniei* 9-10 din 1936; Cas. I, 1074 din 1923, *Jurisprudența Generală* 1924, nr. 4, sp. 216.

2) Cas. I, 690 din 1928, *Jurisprudența Generală* 1928, nr. 34, sp. 1516; Cas. I, 1570 din 1933, *Jurisprudența Generală* 1934, nr. 22, sp. 711.

în evenimentul ce-i condiționează efectele, contractul este nul pentru lipsă de cauză; și alta, o regulă particulară rentei pe viață, care fixează la douăzeci de zile termenul înăuntrul căruia credi-rentierul trebuie să moară. Așa fiind, numai prima dispozițiune va fi aplicată vânzării cu întreținere, iar judecătorii de fapt vor avea să aprecieze suveran dacă, date fiind circumstanțele cauzei, cel ce se obligă a procura locuință, hrană, etc., avea a se teme de vreun risc. De altfel zice nota, rațiunea art. 1645 c. civ. e tot principiul necesității cauzei.

Sub rubrica *Bail à nourriture*, *Louis Josserand* (II, ed. 2, 1394) zice că acest contract se înrudește strâns cu renta viageră, diferența constând în aceea că debitorul prestează aici redevență nu în bani, ci în natură, de unde vine chestiunea de a se ști dacă regulile puse de codul civil pentru renta viageră trebuiesc transplantate la vânzarea cu întreținere. Se îndepărtează dispozițiunea art. 1647 c. civ. și se aplică dreptul comun din art. 1120 c. civ., contractul devenind rezoluibil dacă debitorul nu-și execută obligațiunile ce și le-a luat (Grenoble, 19 Februarie 1907. S. 1907. 2. 230), dar există neînțelegere asupra punctului de a se ști dacă art. 1645 c. civ. trebuie întins la vânzarea cu întreținere.

Diferența fundamentală între renta viageră și vânzarea cu întreținere mi se pare a fi în aceea că prima produce o obligațiune *de a da*, pe când secunda dă naștere unei obligații *de a face* (*Cantacuzino* 65), ambele contracte fiind aleatorii (art. 947 par. 2; 1635 c. civ.). Între amândouă însă există asemănare în ce privește prestația.

Natura obligației, *dare* la rentă, *facere* la vânzarea cu întreținere nu e o piedică ca dispozițiunile art. 1645 c. civ. să se aplice și vânzării cu întreținere, ambele contracte fiind supuse unui termen extinctiv ce pune capăt duratei obligației și liberează pe debitor de obligațiunea continuării prestației în viitor (*Planiol*, II, 603). Art. 1645 c. civ. declară inexistent aleatorul în interesul ordinii și al moralei (7). Există vreo rațiune ca acest motiv să nu aibă același efect în vânzările cu întreținere? Aleator e și contractul de vânzare cu întreținere (*Constant Ionescu*, *Pand. Rom.* 4—5 din 1926. IV. 26. 27).

Ambele contracte implică ideea de risc, iar în concepția clasică, la contractele aleatorii riscul e un sim-

plu motiv, cum observă d-l Traian Ionașcu în excepționala notă din *Pand. Rom.*, 4—5 din 1928. II. 83, unde admite teoria dublei cauze ca un sistem general și normal *in genere* și nu numai la anumite contracte.

Nulitatea contractului o putem explica și în afară de noțiunea de cauză, așa de neclară și contestată, întemeindu-ne pe regulile erorii asupra substanței și naturii contractului. Părțile au voit să contracteze o vânzare cu întreținere, nu o donațiune. Când e sigur că vei muri (8) imediat, nu mai e o vânzare, ci o donațiune. Există o imposibilitate materială inițială ca contractul să poată fi menținut. Părțile au speculat riscul vieții. Când acest risc nu mai există, lipsește însăși baza, substratul ce a fost avut în vedere la încheerea contractului. Ași putea spune că ești mort anticipat, așa că ne aflăm în fața unei prelungiri a soluției din art. 1644 c. civ., după care e fără lucrare orice contract de rentă pe viață înființată în favoarea unei persoane care era moartă în momentul facerii contractului, text recunoscut unanim că consacră dreptul comun (9). Morții nu se întrețin. De ce să fie nulă o rentă în cazul acesta și vânzarea cu întreținere nu?

Nu e aici o eroare substanțială, o eroare asupra substanței contractului (art. 945 c. civ.). Aici substanța e însuși acel *alea* al vieții, ceea ce e o chestiune de fapt (*Planiol* II, 1053). Nu se încheie contracte de vânzare cu clauza întreținerii pe o zi.

Ca și în domeniul științelor exacte, juristii caută o explicațiune, o motivare și explicațiunea ce o dăm, fără a recurge la noțiunea așa de discutată a cauzei, poate găsi un suport suficient în ceea ce am admis noi, adică în extinderea noțiunii de substanță din materia contractelor.

Dacă e nulă, pentru caz de eroare, vânzarea unui teren destinat construirii unei școli și e recunoscut în urmă că terenul prezentat ca suficient de către vânzător nu are suprafața cerută de administrație pentru a fi autorizată deschiderea unei școli (Orléans, 18 Ian. 1895. *Planiol*, II, 1053), cu atât mai mult trebuie considerată nulă vânzarea cu clauza întreținerii, când eroarea asupra posibilității vieții este evidentă.

ȘTEFAN SCRIBAN
Avocat, Drohoi

JURISPRUDENȚA STREINĂ REZUMATA

CASAȚIA FRANCEZĂ s. civ., 22 Iunie 1935

Ultra petita. Primă instanță. Cunoaștere de către judecătorul de apel. Menținerea deciziunii. Recurs în Casație. Admisibilitate.

O condamnare *ultra petita* încetează de a mai fi un motiv de revizuire atunci când pronunțată în primă instanță ea a fost denunțată judecătorului instanței de apel care în conștiință de cauză a menținut-o în mod expres.

În asemenea caz calea recursului este deschisă celui interesat, legea opunându-se ca să se atribue părților mai mult sau altceva decât au cerut.

În mod special atunci când comanditarii unei societăți în

nume colectiv disolvată, chemați în garanție de către lichidatorul numitei societăți, care a fost chemat în justiție ca și societatea de către un creditor al acesteia, pentru plata creanței sale, și condamnați împreună și solidari cu asociații comandați, după ce tribunalul a scos din cauză pe lichidator, au cerut în apel de a fi descărcați de acea condamnare, într-un caz creditorul n'a îndreptat împotriva lor nicio acțiune directă și că ea nu mai poate să fie formulată pentru prima dată în apel, hotărîrea, care respinge aceste concluziuni și confirmă în modul acesta hotărîrea tribunalului pe motivul că societatea nefiind dizolvată după desemnarea lichidatorului, ea a continuat cu participarea comanditarilor cari au pierdut această calitate devenind în fapt adevărați asociați răspunzători nelimitați în așa fel încât creditorul punând la prima instanță concluziuni

7) L'aléa dans les contrats, R. Kahn, Recueil Sirey, Paris, 1925, rezumat de I. Bursănescu în *Pand. Rom.*, 6—7 din 1926. IV. 55.

8) Moartea e un termin incert, incertus nu an, ci quando (*Alexandresco*, VI, 206 nr.).

9) *Alexandresco*, X, 105

împotriva societății implicit a pus concluziuni și contra comandatarilor — trebuie casată.

În adevăr declarând pe foștii comanditari, responsabili de datoriile societății în calitate de asociați în nume colectiv, decizia a modificat cauza și obiectul cererii și a statuat în afara limitelor care-i erau trase prin concluziunile părților (S. 35. I. 334).

CASS. FR. S. CRIM., 19 Dec. 1935

Lucru judecat. Autoritatea lucrului judecat în penal asupra civilului. Dispozitiv. Motive. Susținere indispensabilă. Materie criminală. Hotărâre de condamnare. Urmărire posterioară. Calificare diferită, fapte distincte. Abuz de încredere. Fals.

Regula generală edictată de art. 360 c. instr. crim. fr., aplicabilă atât în caz de condamnare cât și în caz de achitare, nu-și găsește aplicațiunea atunci când faptul învinuit este calificat în a doua urmărire altfel decât în prima, și când în același timp, elementele calificării celei noi, diferă în unele puncte de circumstanțele constitutive ale primei împrejurări.

Un bancher condamnat de tribunal pentru abuz de încredere, din cauza deturnării de fonduri săvârșite de el în dauna clienților săi, poate fi trimis din nou în fața instanțelor penale, ca urmare a unei plângeri posterioare, pentru fals și uz de fals, abuzurile de încredere deja pedepsite, neconstituind în niciun fel, elementele necesare alterării frauduloase a adevărului, săvârșită în actele stabilind conturile între părți și de natură a pricinii o pagubă prin ele înșile intrând astfel în cadrul dispozițiilor art. 147 c. pen. fr. (D. H., 1936. 86).

CURTEA DE APEL DIN NIMES, 31 Oct. 1935

Automobil. Accident. Noțiunea riscurilor și pazei. Conducător în stare de încetare de plăți. Lichidator judiciar pretins paznic. Art. 1384 c. c. fr. (art. 1000 c. c. r.) Greșeala nestabilită față de lichidator. Lichidatorul unic responsabil.

Nu se poate admite că paza judiciară a unui automobil posedat de un comerciant în stare de lichidare judiciară, poate să fie exercitată în mod cumulativ, de către comerciant și de către lichidator, căci această dedublare de pază, exercitată cu titluri diferite, de către unul ca lichidat și de către celălalt ca lichidator, nu se poate concilia cu principiile, pe care este bazată în caz de accident teoria responsabilității din art. 1384 c. civ. fr. (art. 1000 c. c. r.) care presupune ideea de culpă a paznicului unic având puterea de comandă și de direcție asupra lucrului.

Această putere aparține, independent de lichidarea judiciară, celui lichidat, deținător real al obiectului de care poate dispune pentru întrebuințarea pe care o comportă.

Dimpotrivă, lichidatorul, mandatar al justiției fără drept de proprietate asupra patrimoniului celui lichidat, este numai un ajutor pentru gestiunea bunurilor sale în interesul creditorilor, misiunea cu care este investit neconferindu-i asupra patrimoniului celui lichidat o putere de comandă și de direcție, mai ales atunci când ca în speță, lichidatul este autorizat a continua comerțul său. Ca urmare, în caz de accident pricinuit de tamponarea mașinei condusă de lichidat cu o motocicletă, lichidatorul judiciar nu poate fi considerat ca păzitor al automobilului, nici responsabil în condițiunile prevăzute de art. 1384 fr. mai sus citat (art. 1000 c. c. r.)

Cu atât mai mult, nu se poate imputa în asemenea caz lichidatorului, potrivit art. 1382 c. civ. fr. (art. 998 c. c. r.) de a fi comis o greșeală atrăgând responsabilitatea sa personală, greșeala constând în faptul de a nu fi împiedicat pe lichidat să utilizeze un automobil nedestinat comerțului și neasigurat, deoarece

automobilul a rămas proprietatea celui în lichidare, și nu a putut fi complet imobilizat nici vândut pentru motivul că el se afla garat în garajul în care era păstrată și camioneta servind comerțului celui în lichidare, și în consecință într'un loc unde acesta sau funcționarii săi trebuiau să aibă acces. (Gaz. Trib. 29. I. 36).

TRIB. CIV. SEINE, S. II, 10 Aprilie 1935

Contract de închiriere. Drept comun. Obligațiunile locatorului. Intreținerea lucrului închiriat. Pierdere a lucrului închiriat. Deteriorare. Reparațiuni imposibile. Forță majoră.

Un imobil care nu mai e susceptibil de reparațiuni și a cărui dărîmăre se impune nu mai este apt a îndeplini scopul în vederea căruia a fost închiriat.

O hotărîre, după ce a constatat în mod suveran că un imobil este într'o astfel de stare de deteriorare și de consumare din cauza armăturii sale în lemn mâncat de vermi, încât amenință să se năruiască, că nu e susceptibil de o consolidare practică și efectivă, fără ca vreo gresală de întreținere să fie imputabilă locatorului și că deteriorarea sa este destul de gravă pentru a echivala cu pierderea totală provenind dintr'un caz de forță majoră, poate cu drept cuvânt decădea pe locatari din cererea lor de daune interese și de executare a lucrărilor (D. H., 1936. 83).

Aflăm cu bucurie și deosebită satisfacție că distinsul comerciant și colaborator al revistelor noastre, D-l E. Cristoforeanu, a fost numit avocat la B-ca Națională a României.

A apărut în Editura Curierul Judiciar

Al 2-lea și ultimul volum din TRATATUL DE DREPT CAMBIAL de E. Cristoforeanu, avocat la Banca Națională a României.

Intru cât vol. 2 s'a tipărit într'un număr limitat de exemplare, toți cei cari și-au procurat primul volum, sunt rugați să rețină din timp ultimul volum.

Volumul cuprinde aproximativ 600 pag. și se vinde cu 320 lei.

CATRE D-NII ABONAȚI

D-nii abonați ai Revistei sunt rugați stăruitor să achite abonamentul la timp, conform mențiunei de pe copertă, fără a aștepta alte înștiințări personale cari, pe lângă că sunt costisitoare, cer și timp.

Plata se poate face, fie prin mandat poștal direct la Administrația Revistei, str. Artei nr. 5, București, fie prin încasatorii noștri împuterniciți cari sunt: d. Mihail Stama pentru provincii și d. C. Petculescu pentru Capitală cărora rugăm, a li se acorda toată atențiunea când se prezintă în numele nostru.

Când plățile se fac prin încasatorii noștri sus arătați, d-nii abonați sunt rugați să le ceară chitanțe, din chitanțierele purtând stampila administrației, pentru orice sume plătesc, iar când plățile ni se fac prin mandate poștale, trimițătorii sunt rugați să arate pentru care anume revistă și pe ce anume timp plătesc abonamentul indicând și nr. partidei din registrele noastre.